

Linnéuniversitetet

Institutionen för socialt arbete

Examensarbete

Framställningar av tiggare & tiggeri

*En kvalitativ text- och innehållsanalys av
debattartiklar i Dagens Nyheter mellan 3 sep. 2010
och 24 feb. 2014*

*Författare: Josefina Svensson
Handledare: Andreas Johansson
Examinator: Kristina Gustafsson
Termin: VT 2014
Kurskod: 2SA47E*

Abstract

Author: Josefina Svensson

Title: Depictions of beggars and begging. A qualitative textual and content analysis of Dagens Nyheter debate articles between September 3rd, 2010 and February 24th, 2014 [Translated title]

Supervisor: Andreas Johansson

Assessor: Kristina Gustafsson

The aim with this study was to analyze and understand how begging is constructed as a social problem in Sweden between September of 2010 and the end of February in 2014 in debate articles in Dagens Nyheter. To do this I have chosen to use a social problems theory and critical discourse analysis to highlight some aspects in the process of defining the social problem. The study's main finding is that the construction of beggars and begging appears to be in a relatively extensive redefinition in the current situation. It is shown by, for example, a shift in focus in the discourse. For this reason, it is relevant for social work to examine how the construction progresses.

Keywords: Beggars, beggary, beg, begging, poverty, social problems, claims-making, social problems theory, agenda-setting, depiction and media.

Nyckelord: Tiggare, tiggeri, tigga, tiggande, fattigdom, sociala problem, problemdefinition, problemperspektiv, dagordningsmakt, framställning och media.

Innehållsförteckning

Abstract	1
1. Inledning	3
1.1 Problemformulering.....	3
1.2 Syfte och frågeställningar	4
1.3 Tidigare forskning.....	5
1.3.1 Synen på tiggare.....	5
1.3.2 Påverkan genom media.....	7
1.3.3 Media och politisk dagordning	8
2. Teoretiska och metodologiska utgångspunkter	9
2.1 Material.....	11
2.1.1 Urval, generaliserbarhet och teman	11
2.1.2 Validitet och reliabilitet	12
2.1.3 Etiska överväganden	13
2.2 Kvalitativ text- och innehållsanalys.....	14
2.2.1 Dagordningsmakt.....	15
2.2.2 Kritisk diskursanalys.....	15
2.3 Analysverktyg ur ett problemperspektiv.....	17
3. Analys och resultat	18
3.1 Romer.....	18
3.2 EU- medborgare.....	23
3.3 Utnyttjande.....	26
3.4 Förbudsförslag	29
3.5 Kritik mot förbud	33
3.6 Sammanfattande resultat.....	38
4. Slutdiskussion	40
5. Referenslistor	44
5.1 Källförteckning	44
5.2 Litteraturförteckning	49
6. Bilaga 1	52

1. Inledning

Min nyfikenhet vad gäller tiggare och tiggeri väcktes när jag hösten 2013 såg en tidningsrubrik som talade om att Sverigedemokraterna ville införa förbud mot tiggeri. Min spontana tanke blev då ”men det är väl inte bara utländska tiggare, det finns väl svenska tiggare också”. Det kan ses som en drastisk slutsats om partiet från min sida eftersom det inte framgick från rubriken om Sverigedemokraterna talade specifikt om utländska tiggare. Då min grundtanke var att det inte enbart finns utländska tiggare blev mitt första val att studera beskrivningar av just tiggare, det vill säga i detta fall att studera framställningar av tiggare i medial debatt. Eftersom jag är blivande socionom har jag ett intresse av att se vilka beskrivningar som återges i samhället, exempelvis genom media. För min del, som socionom är det även av intresse att se vilka orsaker och lösningar som kommer fram i beskrivningar av tiggeri och tiggare i media.

1.1 Problemformulering

Tiggeri är ofta en konsekvens av fattigdom. Tiggeri och fattigdom har definierats som (ett) socialt problem sedan 1800-talet. Det innebär ett visst statligt ansvar för åtgärder och insatser (Meeuwisse & Swärd, 2013:28). Tiggeri är en politisk fråga som ständigt också har varit av intresse för socialt arbete (Holgersson, 2008:304). Rochefort och Cobb (1994:8) påpekar att en definition av exempelvis tiggeri får politiska konsekvenser. Den definition som når framgång styr till stor del hur relativt knappa resurser ska fördelas. Därför finns det stort politiskt intresse i att en viss definition får övertag (ibid.).

Det finns olika forum i samhället där politiker är med och definierar problem och medial debatt är ett av många exempel på det. Gripsrud (2002:19-20) menar att olika framställningar som görs genom mediala forum påverkar individer och hur vi ser på saker runt omkring oss. I dagens samhälle är det inte samma självklarhet att bilda familj som det tidigare varit och samhällsmedborgare söker därför allt mer information om till exempel samhällsfrågor i media (2002:42-43). Det gäller ofta frågor där individen kan uppleva en avsaknad av information, som exempelvis valfrågor, och det är därför av stort intresse för politiskt aktiva att agera genom media i sin strävan att påverka opinionsbildning hos allmänheten (McCombs, 2004:93-96).

Definitionen av ett socialt problem som till exempel tiggeri påverkar som sagt resursfördelningen i samhället. Det innebär att definitionen i media vad gäller till exempel tiggeri även leder till konsekvenser för socialt arbete. Det är inte nödvändigtvis tillräckligt att

politiker definierar problemet i debatt utan definitionerna behöver även underbyggas med forskning inom olika ämnen (Pitt, 2010; Tag, 2013). Forskning om just tiggeri i sig saknas medan det finns omfattande studier om exempelvis hemlöshet och fattigdom som på olika sätt berör tiggeri (Kennedy & Fitzpatrick, 2000; 2001). Genom att belysa fenomenet och begreppet tiggeri i sig utan koppling till exempelvis fattigdom eller hemlöshet ökar chansen att se på även andra orsaker och lösningar som annars kan missas och som skulle kunna leda till felaktig resursfördelning i samhället, i förhållande till vad behovet faktiskt är. Detta eftersom definitioner inte nödvändigtvis är underbyggda med relevant forskning.

Sociala problem formuleras i medial debatt av exempelvis personer med tolkningsföretråde, politiker och debattörer. Det leder som sagt till konsekvenser i form av resursfördelning och det är därmed av vikt att studera de kollektiva definitionsprocesser som formar eller bevarar ett fenomen som ett socialt problem, exempelvis tiggeri i medial debatt (Jönson, 2010:18).

Min studie syftar till att studera själva definitionsprocessen av ett socialt problem i detta fall tiggeri. Det görs genom att studera framställningen av tiggare och tiggeri i ett medialt forum. Jag har valt att utgå ifrån Dagens Nyheters debatt sida som är ett forum för politisk debatt i media. Det valet är på grund av att Dagens Nyheters debatt är ett starkt politiskt debattforum i ett svenskt sammanhang. Dagens Nyheters debattartiklar är ofta skrivna av personer med tolkningsföretråde, politiker och debattörer. Publikationer på Dagens Nyheters debatt får ofta genomslag i andra medieforum och kommenteras till exempel ofta i andra dags- och kvällstidningar och kan därmed ha stora möjligheter att påverka definition vad gäller sociala problem som till exempel tiggeri.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet är att undersöka om, och i så fall hur, tiggare och tiggeri konstrueras som ett socialt problem i media. Detta görs genom att besvara följande frågeställningar:

- Vilka karaktärsbeskrivningar av tiggare återges i Dagens Nyheters debattartiklar mellan 2010-09-03 och 2014-02-24?
- Vilka orsaksförklaringar till tiggeri återges i Dagens Nyheters debattartiklar mellan 2010-09-03 och 2014-02-24?
- Vilka lösningsförslag presenteras i Dagens Nyheters debattartiklar mellan 2010-09-03 och 2014-02-24?

1.3 Tidigare forskning

Som det togs upp i problemformuleringen är det bristande forskning i nuläget om ämnet tiggeri och tiggare i sig. Den forskning som finns är ofta i kombination med hemlöshet och fattigdom (Stones, 2013; Lei, 2013). Därför kommer det istället först presenteras en sammanfattad historik om synen på tiggare. Där presenteras ett par händelser som historiskt sett varit av stor relevans för fenomenen tiggare och tiggeri. Dessa historiska händelser syftar till att visa hur samhällsstrukturer, samhälleliga föreställningar och individers föreställningar om exempelvis fenomen som tiggeri hänger samman. Eftersom denna studie undersöker framställning av tiggare det vill säga hur tiggare och tiggeri beskrivs i media, vad de har för karaktär, är det av vikt att se på hur synen på tiggare och tiggeri har sett ut historiskt. Orsaker och lösningar utformas utefter synen på, i detta fall tiggare, och därför är det i denna studie även av intresse att studera hur media påverkar människors och samhälleliga föreställningar om tiggeri. Detta kommer att redogöras för under rubriken påverkan från media. Eftersom människors syn på tiggeri påverkas av hur tiggeri framställs är det även relevant att se hur media kan påverkas av politik och allmänhet och tvärtom. Därför kommer det redogöras för just politisk dagordning och möjligheter att påverka den genom media. Med andra ord kommer det först redogöras för hur media kan påverka individen och sedan presenteras dagordningsmakt, det vill säga just politisk påverkan till allmän opinionsbildning genom media. Avsnittet är uppdelat under rubrikerna *synen på tiggare*, *påverkan genom media* samt *media och politisk dagordning*.

1.3.1 Synen på tiggare

Synen på tiggeri som fenomen har skiftat under tidens gång. Meeuwisse och Swärd (2013:28-30) menar att tiggeri var en relativt naturlig del i det svenska samhället under medeltiden, fram till tidigt 1500-tal. Det var till stor del den katolska kyrkan som tog hand om tiggare (ibid.). Att vara fattig ansågs att vara nära sin gud och på så sätt gudomligheten (Holgersson, 2008:275). Det var samtidigt ett sätt för mer välbärgade katoliker att bistå sin gud och utföra gudomlighetens barmhärtiga handlingar genom att ge till tiggare (ibid.).

På 1500-talet menar Sunesson (2013:58) att fattiga individer och tiggare blev allt fler i Europa (ibid.). Med reformationen på 1500-talet, från katolicism till protestantism, började Luthers tankar om arbetsmoral få genomslag i Sverige (Holgersson, 2008:304). Den lutheranska läran menade att arbete var den bästa gudstjänsten och sysslolöshet ansågs vara en synd. Tiggeri var därmed en produkt av dålig moral hos dessa tiggande individer. Enbart

det nödvändigaste skulle bistås den fattige individen och tiggeri var ett fenomen som man önskade förbjuda. Med reformationen kom även tankar om att förflytta ansvaret för fattiga och tiggande individer från kyrkan och det skulle istället vara samhällets uppgift att ta hand om dessa individer (ibid.). Det blev därmed en individualisering av fattigdom och tiggari. Individualisering som begrepp innebär allmänt att individen blir en viktigare aktör, på bekostnad av kollektiva aktörer som till exempel politiska partier, stat och kyrka, i samhället (Sörbom, 2002:51). Med individualiseringen följer därmed en ökad autonomi för individen (Bjurström, 1997:117). Sociala välgörehetsinrättningar som till exempel fattighus och helgeandshus förändrades under reformationen (Holgersson, 2008:305). Dessa inrättningar hade funnits kvar i Sverige sedan medeltiden och haft ansvaret för vården av bland annat fattiga. Ansvaret förflyttades från kyrkan till samhälle och därmed var det inte längre upp till en pastors bedömning om tiggaren var berättigad till hjälp som till exempel en plats i ett fattighus. Ansvaret för den tiggande individen började även flyttas till en statlig nivå istället för att ligga på en socken. Fattigvården började därmed institutionaliseras (ibid.). Även principen för arbetslinjen kom under 1500-talet (Sunesson, 2013:59). Det rådde arbetskraftsbrist och det ansågs bero på att fattigvårdssystemet gav individer relativt goda möjligheter att försörja sig genom tiggeri. Därmed behövde rådande fattigvårdssystem bryta med det kyrkliga allmosetänkandet och det skulle istället vara hårdare krav på arbete. Den individ som behövde understöd skulle arbeta, även om det innebar lågavlönade arbeten som ingen ville ha (ibid.).

Den franska revolutionen i slutet på 1700-talet, kan i detta sammanhang ses som en fortsättning på institutionaliseringen i samhället och ur revolutionen och dess ideal kom de tankar som ligger till grund för den tidiga utvecklingen av vår välfärdsstat (Holgersson, 2008:260-261). Tankarna fastslog mänskliga och medborgerliga rättigheter genom frihet, jämlikhet och ansvar för individer som medborgare i samhället. Det gav fattiga och tiggande individer både skyldigheter och rättigheter som samhällsmedborgare vilket hade stor inverkan på människosynen hos allmänheten. Det fastslogs att alla individer har skyldigheter men även rättigheter och påverkade därmed starkt synen på fattiga och tiggande individer (ibid.).

På 1800-talet ökade befolkningmängden och jordbruket räckte inte längre till för att försörja alla individer i samhället (Meuwisse & Swärd, 2013:28-31). Relativt många människor flyttade till städer och missförhållanden som till exempel tiggeri började kopplas till samhällsförändringar och klassskillnader i industrisamhällets framväxt. Problem som exempelvis tiggeri kunde endast i begränsad omfattning hanteras genom familj och välvilja. Sedan 1800-talet har tiggeri och fattigdom definierats som socialt problem med ett visst

statligt ansvar för insatser och åtgärder även om det inte finns en klar definition av sociala problem då problemen är konstant föränderliga och är beroende av tid och rum (Meuwisse & Svärd, 2013:23-26).

Individens och samhälleliga föreställningar om fenomen som tiggare och tiggeri har historiskt sett påverkats av samhällsförändringar. Kyrkan och filantropi har successivt frångåtts och istället ligger ansvaret till större del hos samhällets välfärdssystem. Det har under historiens gång gått från ett relativt omhändertagande och kyrkligt ansvar, till en mer individualiserad syn på tiggeri och mot ett samhälleligt ansvar för åtgärder och insatser. Under denna rubrik kommer det presenteras ett par utvalda historiska händelser för att visa hur syn på tiggaren och föreställningar om tiggare och tiggeri förhåller sig till orsaker och även hur lösningar utformas (Meuwisse & Svärd, 2013:43). Hur problem betraktas och definieras har betydelse för vilka åtgärder som blir aktuella (ibid.).

1.3.2 Påverkan genom media

Gripsrud (2002:19-20) menar att media är en informationsväg som inbjuder till interaktion av flera former. Genom olika framställningar som görs genom media får allmänheten vissa möjligheter att förstå världen såväl som att det bidrar till att på olika sätt forma individen. I dagens samhälle är det inte i lika stor utsträckning en självklarhet att bilda familj men behovet av socialt umgänge och interaktion finns kvar (2002:42-43). Det innebär att individer kan vara mer angelägna att engagera sig i samhällsfrågor och individen erbjuds relativt mycket information om till exempel tiggare och tiggeri genom medial debatt. Media erbjuder en mindre påtaglig sorts gemenskap, vilket i sin tur leder till att allmänheten efterfrågar allt mer information om både samhälle och världen i stort. Individer skapar sig uppfattningar om fenomen som till exempel tiggare och tiggeri utifrån medias presentationer (ibid.). Media kan med andra ord ses som en än viktigare informationsväg idag än vad den tidigare varit.

McCombs (2004:80-81), professor i journalistik, poängterar att individer känner olika stort behov av information om till exempel samhällsfrågor då det hänger samman med psykologiska faktorer och därför finns stora variationer. Det går aldrig att veta exakt hur en mottagare av texten tolkar den och hur tankar förändras utifrån informationen. Av den anledningen finns inget intresse att gå in på ett flertal psykologiska begrepp i denna studie med undantag för orienteringsbehovet. Det kan antas att en individ med stort orienteringsbehov uppmärksammar mer genom massmedia i sitt informationssökande (2004:93-96). Det gäller ofta ämnen som berör valfrågor, där individen ofta kan uppleva en

avsaknad av information och det är därför av stort intresse för politiskt aktiva att agera genom media i sin strävan att påverka den politiska dagordningen (ibid.). Begreppet orienteringsbehov kommer inte användas som verktyg i analysen men det bör finnas med i åtanke att individers strävan att vara delaktiga utan att nödvändigtvis bilda traditionell familj verkar idag bli allt vanligare och därmed ökar mediala möjligheter till påverkan. Effekterna av orienteringsbehovet är svåra att uttala sig om men det bör finnas med i åtanke att alla texter erbjuder underlag i informationssökande. Människan i sig söker gemenskap och att engagera sig politiskt skapar för många gemenskaper. Det kan vara allt ifrån att bli aktiv i ett politiskt parti eller att diskutera sociala problem i privatlivet. Media är oberoende av vilket en stor källa till information för individen att bilda sig uppfattningar om till exempel tiggare.

En för detta sammanhang intressant utredning som handlar om mediernas möjlighet att påverka hur människor ser på sig själva, varandra och på samhälleliga fenomen är *Mediernas Vi och Dom* (SOU 2006:21). Däri lyfts mediernas och skribenternas dagordningsmakt och möjlighet att påverka genom att varje gång ett socialt problem definieras, till exempel tiggeri, så utesluts ett annat. På samma sätt skapas ett Vi i relation till ett Dom i varje försök att definiera ett problem. Det finns ett Vi som definierar och ett Dom som definieras. Media är ett effektivt sätt att göra offentlighet synlig, till exempel tiggeri, och homogena framställningar, främst i negativ bemärkelse, i media påverkar uppfattningen hos allmänheten. Rapporten tar upp hur orden Vi och Dom används frekvent med koppling till bland annat kulturella skillnader eller kriminalitet. Orden Vi och Dom används antingen på ett exkluderande eller ett inkluderande sätt (SOU 2006:21 s.233). Mitt val att ha med *Mediernas Vi och Dom* (SOU 2006:21) är på grund av att användningen av Vi och Dom i media kan vara ett relativt effektivt sätt att rikta definitionen av fenomenet och därmed till viss del kunna styra hur resurser kan komma att fördelas och lagar kan ändras. Tiggare och tiggeri kan ses som fenomen i detta sammanhang. I analysen kommer dessa begrepp användas för att tydliggöra när orden Vi och Dom används och huruvida det är på ett exkluderande eller inkluderande sätt. Det kan till exempel vara enklare att försöka förskjuta en kostnadsfråga om det handlar om Dom och inte oss. Dagordningsmakt, det vill säga politisk påverkan genom media, kommer presenteras under följande rubrik.

1.3.3 Media och politisk dagordning

Stig Hadenius, Lennart Weibull och Ingela Wadbring (2011:20-21) menar i sin bok att medias nyhetsinnehåll påverkar samtalen individer emellan och inverkar på hur individerna tolkar

medias rapporteringar. Nyhetsinnehållet, det vill säga framställningen, vad och hur något rapporteras om, hänger starkt samman med kontexten och samhället. Faktorer som politik, kultur och ekonomi, som på så sätt inverkar på medierapporteringen, gör att media får en viktig roll i en demokrati som Sverige (2011:28). Det gör att media blir en attraktiv arena för politiker att använda i syfte att få medhåll i sina åsikter. Det politiska intresset är av vikt att påpeka eftersom möjligheten att uttala sig i media ger möjlighet att påverka individers åsikter till att likna ens egna, till fördel för sin politiska ideologi. Resursfördelningen i samhället är också en stor faktor som inte bör förbises.

Maxwell McCombs (2004:24) har forskat mycket om dagordningsmakt, det vill säga att olika skribenters definitioner får genomslag, och påverkan genom media. McCombs menar att media i hög grad påverkar människors världsuppfattning och deras bild av aktuella sociala problem (ibid.). Det vill säga att media påverkar hur vi konstruerar världen omkring oss. Det kan ses som en växelverkan, definition påverkar framställning och framställningen påverkar hur definitionen formas. Hur något definieras och framställs leder till konstruktion av fenomenet hos allmänheten.

McCombs har skrivit artikeln "The evolution of agenda-setting research: Twentyfive years in the marketplace of ideas" tillsammans med Donald Shaw, även han professor i journalistik. Artikeln har fokus på just påverkan från media i kombination med dagordningsmakt. Förmedling av nyheter och information påverkar inte bara vad vi tänker på utan även hur vi tänker på det och fyller på så sätt viktiga funktioner vad gäller allmänhetens prioriteringar när det kommer till dagordning, eller med ett annat ord agenda-sättande (McCombs & Shaw, 1993:62-63). Användning av medial dagordningsmakt är med andra ord ett sätt att skapa opinionsbildning hos allmänheten till sitt partis fördel. Valet att undersöka dagordningsmakt är på grund av att det främst är politiker med ett intresse av att definiera tiggeri och påverka allmänhetens uppfattningar som är i fokus i min studie.

2. Teoretiska och metodologiska utgångspunkter

Den vetenskapsteoretiska utgångspunkten i uppsatsen är socialkonstruktionism. Thomassen (2007:205-207) menar att socialkonstruktionismen är en samling relativt nya teorier med fokus på språklig social interaktion. Interaktionen ligger till grund för all kunskap som är av intresse att studera enligt socialkonstruktionismen, och i interaktionen konstrueras självförståelse, subjekt och verklighetsuppfattning. Kunskap, och således även språk, fogar sig för sociala- och samhällseliga strukturer och påverkas därigenom starkt av kultur och

historia. Att något är en konstruktion innebär inte att det inte existerar i den faktiska världen. Det syftar snarare till att påvisa att utifrån hur något konstrueras avgörs vilka möjligheter vi har att se och uppfatta något (ibid.). Ur ett socialkonstruktionistiskt perspektiv kan problem ses som bestående av tre delar som är att problemet *existerar*, är *skadligt* och *lösbart* (Sahlin, 2013:131).

Som nämnts tidigare finns det ingen direkt entydig eller klar definition av sociala problem och det går inte heller att definiera sociala problem på ett sådant sätt då problemen är konstant föränderliga och är beroende av tid och rum (Meuwisse & Svärd, 2013:23-26). En del av socialkonstruktionistisk forskning har fokus på formulering av problem och hur skapandet och framställningen av dessa påverkar vilken status problemet får (Jönson, 2010:17). Det benämns även problemperspektiv. Meuwisse och Svärd (2013:43) menar att beroende på hur sociala problem definieras betraktas dessa på olika sätt beroende på tid och rum och påverkar då även vilka åtgärder och lösningar som föreslås. Det kan även kopplas samman med olika syn på rättigheter och vilka som hamnar i fokus för åtgärder (2013:43-46). Det påverkar då även vad som anses vara orsak till problemet, såväl som synen på denna orsak. Det gör att konstruktionsprocessen är av intresse att studera (2013:107).

Specifika komponenter som studeras utifrån ett problemperspektiv är karaktär, orsaker, historia och utveckling, omfattning och konsekvenser, aktörer, lösningar och exempel samt illustrationer, och forskaren kan göra ett urval eller använda alla (Jönson, 2010:25-27). I ett problemperspektiv är en central uppgift att beskriva och förklara definitionsprocessen där moraliskt förkastligt beteende, eller förhållande, påstås vara existerande och hur utifrån dessa påståenden åtgärder och insatser utformats (Spector & Kitsuse, 2001:72). Meuwisse och Svärd (2013:32-50) poängterar även att vi vet betydligt mindre om vissa problem som är aktuella idag såsom hemlöshet, trafficking och tiggeri, vilket till viss del är på grund av globaliseringen i form av till exempel nya kommunikationsmöjligheter och möjligheten att fritt korsa landsgränser (ibid.). Som nämnts tidigare påverkar framställningen hur definitionen utformas och samtidigt påverkar definitionen hur framställningen görs. Eftersom syftet är att undersöka om, och i så fall hur, tiggare och tiggeri konstrueras som ett socialt problem i media och eftersom förändringsfaktorn genomsyrar hela min studie är socialkonstruktionism ett lämpligt val som vetenskapsteoretisk utgångspunkt.

Innan jag går in på metodologiska och teoretiska ramverk och analysverktyg vill jag presentera material och etiska överväganden. Det på grund av att det är mitt material som ligger till grund för etiska överväganden och teoretiska och metodologiska val.

2.1 Material

Valet att använda Dagens Nyheter, som är en oberoende liberal tidning, är på grund av att det är en av Sveriges största tidningar enligt Statistiska Central Byrån (2011:5). Dagens Nyheter har vissa krav på vad som efterfrågas för att en debattartikel ska publiceras i tidningen. Kraven för att få en artikel publicerad i Dagens Nyheter debatt är bland annat att texten ska innehålla något nytt, som en ny tanke, nya fakta eller lyfta en fråga, och tillföra nyhetsvärde. Texten ska vara välskriven, välunderbyggd med fakta, välargumenterad och skriven exklusivt för Dagens Nyheter. Undertecknad kan vara en person med makt, inflytande, kunnande eller en okänd person med unika erfarenheter (DN, 2014). Det innebär att detta material kan innehålla stora variationer i framställningar och därmed utgöra ett brett analysmaterial.

Eftersom syftet är att undersöka om, och i så fall hur, tiggare och tiggeri konstrueras som ett socialt problem i media började jag med att söka upp alla debattartiklar som publicerats på Dagens Nyheter's websida. Jag valde att använda tidningens egen sökfunktion och avgränsade genom att välja just debattartiklar på grund av att sökningar i mediearkivet blir missvisande vid användandet av sökordet debatt. I databasen mediearkivet går det inte att avgränsa sökningen till enbart debattartiklar utan sökningen genererar alla artiklar som innehåller ordet debatt. I övrigt användes sökorden tiggeri, tiggare, tigga och tiggande. Sökningarna genererade i 44 artiklar totalt, vilka alla utgör mitt analysmaterial. Vad gäller analysmaterialet har debattartiklar som berör valda sökord publicerats elektroniskt mellan 2010-09-03 och 2014-02-24 av Dagens Nyheter. Artikeln från 2010 är den första som publicerats på Dagens Nyheter's debatt på deras websida och den sista är det datum som jag valde som slutdatum.

2.1.1 Urval, generaliserbarhet och teman

Tanken var från början att ett målinriktat urval skulle användas vad gäller debattartiklar, det vill säga när forskaren söker till exempel typiska data för undersökningsområdet eller fenomenet (Bryman, 2011:392). Ett målinriktat urval kan även kallas för strategiskt urval. Ett målinriktat urval för min del hade till exempel kunnat vara att välja ut artiklar som enbart i huvudsak är skrivna om tiggare eller tiggeri. Dock insåg jag att alla debattartiklar som innehåller något av sökorden som publicerats på Dagens Nyheter's hemsida kan tillföra något till min analys och därför gjordes valet att använda samtliga 44 artiklar i analysen. Därmed är generaliserbarheten inom materialet relativt hög för tidsperioden som angivits i studien. Materialet består dock bara av 44 debattartiklar och är enbart från en tidning och

generaliserbarheten i ett större sammanhang är låg. Generaliserbarheten är dock mindre relevant vid kvalitativa studier (Kvale & Brinkmann, 2009:281-282). Jag påpekar upprepade gånger i studien att jag enbart uttalar mig om materialet som ingår i min analys.

Avgränsningen till enbart en tidning kan ses som ett strategiskt urval och denna avgränsning innebär att det kan finnas mycket material som förbigår mig. Med en annan tidning skulle denna studie kunna se helt annorlunda ut. Studien hade sannolikt även sett annorlunda ut om en annan del i tidningen hade valts men eftersom alla delar på samma sätt ingår i tidningen och exponeras medialt i stort sett likadant är inte en del på förhand ett givet sämre val än någon annan del. Dock kan det poängteras att jag inte vet hur många inskickade debattinlägg som redaktionen på Dagens Nyheter har valt att inte publicera under den period som mitt analysmaterial utgör.

Jag har valt att använda teman i min analys för att kunna göra sammanfattningar och för att påvisa skillnader och likheter med exempelvis citat inom olika teman. Utan teman hade analysen blivit väldigt mycket längre och troligtvis svårbegriplig för läsaren. *Teman* kan ses som en form av *kodning* och kan till exempel vara att söka efter specifika ord i texterna (Kvale & Brinkmann, 2009:217). Temana i studien är bestämda utifrån vad jag bedömde att debattartiklarna handlade om i huvudsak. Dock kan det påpekas att analysen inte utgår ifrån temana utan utgångspunkten är komponenter ur problemperspektivet. Min indelning i teman utesluter inte andra möjligheter. Valet att tematisera materialet är för att underlätta analysen och även för att inte behöva göra urval i materialet.

2.1.2 Validitet och reliabilitet

Kvale och Brinkmann (2009:264) menar att *validitet* innebär om studien undersöker det den säger sig undersöka. Mitt syfte, mina frågeställningar och teoretiska och metodologiska val är genomgående på en socialkonstruktionistisk grund och det ökar validiteten. Även en tydlig redovisning av frågeställningar i analys, resultat och slutdiskussion ökar validiteten. Mitt analysmaterial består av debattartiklar som innehåller något, eller några av, sökorden tiggare, tiggeri, tigga och/eller tiggande. Vad gäller reliabilitet är den relativt hög vad gäller analysmaterialet på grund av redogörelser för material, teman och analysverktyg görs utförligt både under metod och genomgående i analysen. Att tydligt redogöra tillvägagångssätt är ett sätt att hålla relativt hög *reliabilitet* (Bryman, 2011:49-50). Även användning av en stor del citat underlättar härledning av argument och temaförteckningen i bilagan underlättar.

Jag vill poängtera att som forskare kan jag aldrig helt frånga mina egna förutfattade meningar vilket bör finnas med i åtanke under hela processen för att i så stor mån som möjligt kunna förhålla sig kritisk. Med en socialkonstruktionistisk filosofi kan inte heller det problemet lösas utan forskaren får försöka att förhålla sig just kritisk till sin egen uppfattning och kan göra forskningsresultaten validerbara genom att redogöra för studien på ett så genomskinligt sätt som möjligt (Winther-Jørgensen & Phillips, 2000:29). Det är även av vikt att reflektera över det faktum att mottagare ninte nödvändigtvis uppfattar texten på det sätt som författaren ämnade. Det gäller vid alla intryck, det kan aldrig helt avgöras utifrån var på skalan mellan helt medhåll till fullständigt motstånd läsaren av texten placerar sig. Det kan även vara värt att påpeka att som forskare är det av vikt att erkänna ens felbarhet och sållande och därmed att ens egna förklaringar inte nödvändigtvis utesluter andra möjligheter utan snarare benar ur vår förståelse av utvalda frågor och särskiljer dem från det bredare, praktiska sammanhang de ingår i (Jönson, 2010:112-113).

2.1.3 Etiska överväganden

Vad gäller etiska överväganden har jag utgått ifrån det humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådets fyra principer, som är informationskravet, samtyckeskravet, nyttjandekravet och konfidentialitetskravet (Vetenskapsrådet, 2002:6). Konfidentialitetskravet är inte lika relevant eftersom det i denna studie handlar om allmänna handlingar och konfidentialitetskravet handlar om sekretess och offentlighet (Vetenskapsrådet, 2002:12). Nyttjandekravet innebär att insamlade uppgifter om enskilda personer i forskningssyfte inte brukas i andra sammanhang (Vetenskapsrådet, 2002:14). Debattartiklar är allmänna handlingar och ingår i offentliga diskussioner och det behövs därför inget samtycke för att använda mediaproducerat material. Däremot ska hänsyn tas till att berörda personer inte utsätts för orimlig åverkan till följd av att personen inte informerats om studien (Vetenskapsrådet, 2002:7). Jag ställer mig frågande till att författarna av debattartiklarna tagit kontakt och informerat berörda personer om sin debattartikel när de skriver artikeln och däri namnger någon. Det förekommer inte heller i analysmaterialet att andra personer exponeras av artikelförfattarna på ett sådant sätt så att det skulle skapa mer olägenheter för berörda personer än vad som blev möjligt när debattartikeln publicerades. Tematiseringen av debattartiklarna bör inte heller skapa större åverkan på personer än vad som blev möjligt vid publicering av debattartikeln. Karaktärsbeskrivningar, orsaksförklaringar och lösningsförslag presenteras genomgående i analysen för att visa på bredd inom kategorier och för att påvisa

likheter. Det vill säga att samtliga karaktärsbeskrivningar, orsaksförklaringar och lösningsförslag innefattas i analysen på ett eller annat sätt. Studien är dock kvalitativ och inte kvantitativ och därför har det inte angetts specifikt vilka som angett liknande beskrivningar. Bilagan som presenterar debattartiklarna tema för tema underlättar härledning och tydlig redovisning av analysverktygen gör det relativt enkelt att söka upp alla komponenterna i debattartiklarna. Även tydlig redovisning för vilka analysverktyg som används och hur dessa används underlättar för någon annan att kunna gå till en vald debattartikel och relativt enkelt se om, och i så fall vilka, karaktärsbeskrivningar, orsaksförklaringar och lösningsförslag som presenterats.

2.2 Kvalitativ text- och innehållsanalys

Eftersom mitt syfte är att undersöka om, och i så fall hur, tiggare och tiggeri konstrueras som ett socialt problem i media har jag valt att använda en kvalitativ text- och innehållsanalys som metod. Boréus och Bergström (2005:44) förklarar att en kvalitativ innehållsanalys inte tvunget behöver räkna ord eller dylikt och i stort sett alla texter kan innehållsanalyseras.

Jag kommer genomgående använda Jönsons variant på problemperspektiv i analysen och analysverktygen därifrån kommer redogöras för under punkt 2.3. Att även har med ordet text i titeln är på grund av inslagen från kritisk diskursanalys som används i denna studie. Valet att komplettera med kritisk diskursanalys är då "[...] det analyschema som introducerats i boken kan användas/anpassas till Foucault-inspirerad diskursanalys" (Jönson, 2010:103). Alla varianter av diskursanalys förhåller sig till Foucault på ett eller annat sätt på grund av att Foucault var den som började utforma teorin om diskursanalys (Winther-Jørgensen & Phillips, 2000:19). Jag vill i min studie se till tolkningar av tiggare och tiggeri, med andra ord framställningen av dessa, och väljer därför att komplettera problemperspektivet med kritisk diskursanalys, för att se om språkbruk används olika och för att kunna få en djupare analys samt för att göra studien så grundlig och genomskinlig som möjligt. Om enbart karaktärsbeskrivningar, orsaksförklaringar och lösningsförslag används i analysen riskerar det att bli en sammanställning och därför kompletteras analysverktyget med bland annat kritisk diskursanalys.

Jag kommer även använda dagordningsmakt i analysen genom att till exempel belysa användningen av Vi och Dom i texterna. Dagordningsmakt är översatt från *agenda-setting* och är ett begrepp som belyser intressekamp och dess politiska betydelse (Johnson, 2010:59). Många politiker och politiskt aktiva får sina debattinlägg publicerade i Dagens

Nyheter och därför bör inte dagordningsmakten bortses ifrån därigenom möjligheten att kunna vara med och rikta resursfördelning och exempelvis ändringar i lagverk. Det kommer redogöras mer utförligt för dagordningsmakt och kritisk diskursanalys nedan. Därefter presenteras analysverktygen ur problemperspektivet som kommer användas. Jag väljer att göra presentationen på detta sätt eftersom jag anser att det underlättar för läsaren om jag presenterar analysverktygen som använts i huvudsak precis innan analys och resultat redovisas.

2.2.1 Dagordningsmakt

I denna studie kommer dagordningsmakt användas för att belysa intressekamp av politisk betydelse. David Rochefort och Roger Cobb (1994:15,25) har forskat mycket om problemdefinition och dagordningsmakten. Problemdefinitionen handlar om den inriktningen bland annat om att beskriva problemet, lägga fram lösningsförslag och att övertyga andra om att ens lösning är det mest korrekta. Dessutom kan ett visst lösningsförslag härleda till att vissa faktorer ses som mer relevanta orsaker, i syfte att övertyga exempelvis allmänhet om att ens politiska tillvägagångssätt är det mest korrekta. Dagordningsmakten utgår ifrån att problemdefinitionen är starkt kopplat till vilka offentliga institutioner som finns att tillgå, och hur dessa är utformade, och att resurser som är kopplade till en viss institution aldrig kan frånses (1994:8).

Jag kommer i analysen utgå ifrån att författarna till debattartiklarna kan ha en strävan att påverka resonemangen rörande problemen i syfte att styra just resursfördelningen. Det behöver inte nödvändigtvis vara huvudsyftet men kan inte förbises, tydligt uttryckt eller ej. Även om det inte återges någon tydlig debatt partier emellan i denna studie bör dagordningsmakten ändå inte bortses ifrån. Medverkan, med andra ord försök till styrning, av definitionsprocessen leder till resursfördelning och eventuella lagändringar i detta fall. Partitillhörighet, när det angivits av författaren, finns enkelt att se i bilagan med temaförteckning.

2.2.2 Kritisk diskursanalys

Begreppet diskurs är otydligt och kan ha olika betydelser beroende på sammanhanget. Ordet diskurs kan förklaras som kommunikation eller att ett visst sätt att tala leder till att vi ser världen, eller delar av denna, på ett visst sätt (Winther-Jørgensen & Phillips, 2000:7). Jag kommer använda mig av hur sättet att tala kan rikta hur vi tänker om något, det vill säga hur vi uppfattar världen. Det görs genom att undersöka återgivningen av hur språk och ord

används. Med diskurs menas vart fokus ligger, eller riktas, vad gäller ämnet tiggeri i detta fall. Det vill säga den sociala interaktionen genom debattartiklar kan ses som en väg att bidra till att forma, omforma eller förankra, den sociala konstruktionen som innebär den sociala verkligheten.

Norman Fairclough (1995:36) som är starkt förknippad med diskursanalysen, är tydlig med att diskurs är ett relativt otydligt och brett begrepp. Till exempel är det av vikt att ha i åtanke att produktionen av massmedial text skiljer sig åt vad gäller tid och rum från när texten blir läst, hörd eller sedd. Språkanvändningen är grundläggande för att både bidra till att bevara och återskapa bland annat existerande sociala identiteter, förhållanden och kunskapssystem, och bidrar även till att förändra dessa på kreativa sätt. Medias diskurser påverkar diskurser i privatlivet, blir vägledande i samtalsinteraktioner i vardagen och kan då även påverka dessa diskurser till förändring, såväl som att påverka närliggande diskurser. Det finns en komplex logik mellan talade diskurser i vardagslivet och media och även att användningen av språket ger möjlighet till maktutövning (1995:54-55,64). Man kan se media som en mötesplats för diskurser med möjlighet att blandas och förändras, både mediala och diskurser i privatlivet. Beroende på utgångspunkt kan till exempel globaliseringen ses som en närliggande diskurs till tiggeri-diskursen.

Jag har valt att komplettera analysen med kritisk diskursanalys för att kunna fånga upp ordval och vad som läggs fram som faktum och vad som presenteras som egna åsikter. Hur språket används, och framförallt möjligheten att vara företrädare för ett visst språkbruk, är en makt i sig (Fairclough, 1995:2) Det vill säga personer väljer sina ord utefter vad som önskas uppnå. Winther-Jørgensen och Phillips (2000:87-88) menar att *Modalitet* innebär om något presenteras som ett *objektivt* eller *subjektivt* fakta, det vill säga om det uttrycks som ”det är” eller ”jag tycker”. Det kan även variera *i grad* av instämmande vad gäller modalitet, exempelvis om ordvalet i resonemanget är kanske eller självklart (2000:87-88, 179). Objektiv modalitet i hög grad exemplifieras jag med ett citat från analysmaterialet ”Att våga kritisera tiggeriet har i Sverige länge varit tabu [---]. Detta är ett beteende som inte bara av allmänheten uppfattas som obehagligt [...] (Westerlund, 2012a). Objektiv modalitet av lägre grad exemplifieras med följande citat ”Men att skicka räkningar från Stockholm till Rumänien riskerar snarare att göra den romska befolkningen än mer utsatta i Rumänien” (Nilsson, 2014). Subjektiv modalitet i hög grad exemplifieras här med följande citat ”Jag är övertygad om att ett förbud mot att ge till gatutiggare skulle sända en viktig signal om de allvarliga underliggande problem [...] (Rothstein, 2013). Subjektiv modalitet i lägre grad exemplifieras med detta citat ”Vi tror det är djupt mänskligt att medkänslan med den

människa man går förbi blandas med en önskan att slippa se och ta in” (Nordlund m.fl., 2012). Samtliga citat som presenterats här är hämtade från mitt analysmaterial.

2.3 Analysverktyg ur ett problemperspektiv

För att besvara mina frågeställningar har jag valt att använda Jönsons (2010:27-28) modell från ett problemperspektiv och genom valda komponenter ur denna modell kunna bryta ned texterna för att hitta likheter och skillnader som leder till en viss problemdefiniering. Komponenterna som är valda ur problemperspektivet är *karaktär, orsaker, lösningar* och *illustrationer*. Det på grund av att detta perspektiv bidrar till att belysa hur problemet faktiskt betraktas och hur lösningar och åtgärder utformas därefter. Med problemets *karaktär* menas vad som anses vara typiska drag för problemet. Det kan till exempel vara vad för slags problem det är, vad det egentligen handlar om, vad är det ett uttryck för och har det koppling till en specifik plats eller andra problem (ibid.). Jag kommer söka efter beskrivningar av hur tiggeriet tar sig uttryck i texterna.

Vad som ses som *orsak* är, precis som det låter, vad problemet anses bero på och vilka kopplingar som finns till det. Dessa kopplingar kan ses som direkta- eller indirekta bidragande faktorer och kan vara till exempel olika nivåer i samhället eller en bestämd plats. En vanligt förekommande uppdelning vad gäller orsaker är deterministiska och voluntaristiska. *Determinismen* fokuserar på strukturella faktorer och påverkan från omgivningen och *Voluntarismen* fokuserar istället på individens ansvar, skuld och fria vilja (Jönson, 2010:28-29). Huruvida orsaksförklaringen är av deterministisk- eller voluntaristisk natur kommer självfallet ha betydelse för vilka lösningar som läggs fram och även hur dessa lösningar har resonerats fram och därför är det av intresse att söka efter just dessa komponenter. Det är även intressant att se om någotdera har mer genomslagskraft i debattartiklarna än det andra.

När det kommer till problemets *lösningar* och åtgärder fokuseras det enligt Jönson (2010:30) på till exempel vad som kan och ska göras, vad önskas uppnås såväl kortsiktigt som eventuellt långsiktigt, vem har ansvar för lösningen och vilka som ska involveras. Det är allt som oftast när det kommer till lösningar och åtgärder som det på riktigt blir tal om anspråk (Jönson, 2010:31-32). Det är när det kommer till lösning och åtgärd som det blir en fråga om konkreta resurser. Vilka resurser som medborgare är beredda att avsätta för specifika problem grundar sig i hur individen ser problemet och löper således som en röd tråd genom kedjan av problem- orsak- lösning. . Det kommer även användas illustrerande

komponenter för att tydliggöra vilka associationer som önskas kopplas till vissa argument. *Illustrerande* komponenter kan till exempel vara metaforer, exempel och liknelser (Jönson, 2010:34-37).

Kedjan som blir av komponenterna karaktär, orsaksförklaringar och lösningsförslag blir belysta tema för tema genom analys och resultat. Kedjan som är en följd av modellen från problemperspektivet som kompletteras med illustrationer. I analysmaterialet används citat för att exemplifiera eller visa på skillnader inom temana.

3. Analys och resultat

I analysen har texterna brutits ned utefter valda komponenter utifrån problemperspektivet. Genom att kunna se dessa komponenter enskilt och att kunna jämföra både inbördesunder temana såväl som att jämföra teman leder till en tydligare analys av exempelvis vilken syn på problemet som leder till en viss lösning. Temana i analysen är till hjälp för att göra materialet överskådligt, urskilja likheter och olikheter och för att kunna göra sammanfattningar. Mina valda teman är följande: *romer, EU-medborgare, utnyttjande, förbudsförslag* och *kritik mot förbud*. Artiklarna följer i samma teman genom alla analysens komponenter, det vill säga karaktär, orsaker och lösningar. Jag vill även påpeka att många artiklar även skulle kunna placeras under andra teman men det är mindre relevant eftersom utgångspunkten är artiklarna i sig och inte temana. Uppdelningen i teman kan ses i bilaga 1. Jag vill även nämna att eventuella stavfel och dylikt i citaten förekommer på grund av att citaten återges återges korrekt. Det är med andra ord inte mina stavfel utan är just stavfel i artiklarna.

3.1 Romer

Vad gäller karaktär i detta tema påstås det inte specifikt i någon text att tiggarna enbart är romer men det är i huvudsak rumänska romer, eller antiziganismen av romer, som behandlas i texterna. Med antiziganism menas diskriminering av folkgruppen romer som tidigare benämndes zigenare. *Karaktärsbeskrivningen* är, som sagt, vad som ges uttryck för, hur och vad det egentligen rör sig om (Jönson, 2010:27-28). I flera texter påpekas det dock att det är en majoritet av rumänska romer som tigger i dagsläget, som i följande exempel ”De människor vi ser är i nio fall av tio romska rumäner” (Edholm & Scheller, 2014). I exemplet används det även tydligt Dom med en exkluderande antydning. När det anges karaktär i form av hur tiggeriet tar sig uttryck finns det en viss skillnad i texterna utefter vart ansvaret börjar riktas i detta tema. Det är tydligt i detta tema att det inte anses vara individens fel utan

problemet beror på fattigdom som följd av utsatthet, förtryck och diskriminering, det vill säga *deterministiskt*. Först ett exempel där ansvaret för karaktärsuttrycket är brett riktat i form av en öppen formulering ”Ingen människa ska behöva försörja sig genom att sitta på kalla gator och tigga [...]” (Nilsson, 2014). Andra texter ger en aningen mer riktad beskrivning, såsom ”[...] att fattiga länder ska straffas för att deras nödlidande medborgare försöker finna en utkomst i andra länder” (Livh & Gustafsson, 2014). Det finns även texter där ansvaret som återfinns i karaktärsbeskrivningarna än tydligare riktas mot ett specifikt håll, vilket framgår i citatet nedan:

De har kommit hit, inte som offer för människohandel, utan av fri vilja. Men den fattigdom och den diskriminering som drabbar dem i Rumänien gör att de sällan har haft något annat val än att lämna sitt hemland (Edholm & Scheller, 2014).

Det används genomgående Dom i dessa texter men varierar i antydning till att vara inkluderande eller exkluderande. Det är, som sagt, tydligt att ansvaret genomgående anses vara *deterministiskt*, det vill säga att det för individen är utomstående faktorer som bär skulden och inte individen själv (Jönson, 2010:29). Det finns även några illustrationer i texterna i detta tema, samtliga är i kombination med antiziganism. *Illustrationer* är liknelser som görs för att lägga tyngd i argumenten för problemformuleringen som eftersträvas (Jönson, 2010:34). Ett par texter gör illustrationer med objektiv modalitet med koppling till andra världskriget och nazi-Tyskland och hur riskabelt det är att söka syndabockar i tider då det råder lågkonjunktur och det exemplifieras med följande citat:

Antiziganismen, antisemitismen och islamofobin är tre olika uttryck för samma utveckling när den vaccinerar mot rasismen som andra världskrigets fasor ingöt i kontinenten nu nästan 70 år efter krigsslutet börjar klinga av. De som efter detta vansinne ropade ”aldrig mer!” börjar ersättas av nyare och mindre engagerade generationer där vissa låter sig lockas av de gamla mörka idéerna (Baksi, 2014).

Även här påvisas det på så sätt att det inte är individens eget fel på något sätt att denne tigger, oberoende om skulden istället tydligt riktas mot politik och regeringar eller tenderar att vara mer allmänt förtryck i samhällen. Det presenteras med en illustration som syftar till att skapa en association:

I slutändan handlar detta om allas vårt människovärde. En gammal judisk berättelse handlar om en rabbin som frågar sina lärjungar hur man kan veta när

natten är slut. Är det när man i det svaga ljusdunklet kan skilja ett får från en hund, undrar de, eller ett olivträd från ett fikonträd?
-Nej, svarar rabbinen, det är när du möter blicken i vilken annan mans eller kvinnas ansikte som helst och där ser spegelbilden av dig själv. Då först är natten över och morgonen har grytt (Hammarberg & Wejryd, 2010).

Orsaksförklaringar kan ses som en fördjupning av karaktärsbeskrivningen, det blir än tydligare vad som anses vara just orsaken till problemet men även kopplingar till bland annat strukturer och andra problem eftersträvas att synliggöras (Jönson, 2010:28-29). Samtliga av artikelförfattarna under temat romer är överens om att tiggeri är en konsekvens av den fria rörligheten i Europa. Alla texter under temat lägger, som sagt, betoning på att tiggeri är en produkt av antiziganism, förtryck och diskriminering av romer i Rumänien, delar eller hela Europa. Det är i kombination som begreppen vi och dom får starkast effekt och den diskursiva diskrimineringen ger en stark särskiljning som i sin tur leder till vad som kan benämnas strukturell diskriminering (SOU 2006:21 s.16). Det är i detta tema vanligt förekommande att enbart använda Dom men i kombination med stark exkludering blir effekten snarlik. Här presenteras ett citat där ansvaret tydligt riktas specifikt mot Rumänien, dock fortfarande av deterministisk sort:

Det är resultatet av att Rumäniens regering konsekvent har misslyckats med att ge anständiga levnadsvillkor för sin romska befolkning. [...] att skicka räkningen till Rumänien handlar inte om pengar. Det handlar om var det moraliska ansvaret för detta misslyckande ska ligga (Edholm, 2014a).

I ovan citat används förskjutning av ansvaret till att vara deras, det vill säga att det här handlar om Vi och Dom. När det kommer till begreppen Vi och Dom i media och det uttrycks i form av svenskar och invandrare finns det tydliga tendenser till att den med annan nationalitet förknippas med till exempel avvikande beteende och kriminalitet (SOU 2006:21 s.19). Det vill säga att det skapas negativa associationer. *Modaliteten*, det vill säga om text presenteras som eget tyckande, ”det gör mig” eller som konkret fakta ”det är”, kan även variera i grad (Fairclough, 1992:159). I citatet nedan framställs det genomgående som fakta, inte personliga åsikter. Det finns, som sagt, i samtliga texter orsaksförklaringar av deterministisk natur, och det är återkommande i detta tema att ansvaret riktas mot större delar av Europa, som till exempel i följande citat:

Åtstrammingspolitiken är en av huvudorsakerna till att fattiga rumäner lämnar landet för att söka jobb, och i sämsta fall tvingas tigga, i EU-länder i nord. [...]

Romer är enkla att peka ut då de redan innan krisen var utsatta, både socialt och ekonomiskt. Nu ansätts de från två håll; av en ökande fattigdom som slår hårdast mot de redan fattiga, och av reaktionära grupper som söker syndabockar för situationen (Livh & Gustafsson, 2014).

Möjligheten att få formulera problemet mynnar ut i lösningsförslagen, det är själva kärnan. Det är utefter vilken problemformulering som får genomslag som *lösningsförslag* och åtgärder utformas och resurser avsätts och tenderar att tydligt *exkludera* eller *inkludera* till exempel grupper eller länder (Jönson, 2010:31-32). När det kommer till lösningsförslag under temat romer riktas dessa till stor del mot Europa, i vissa texter poängteras att det även innefattar oss i Sverige, som i detta citat ”Menar vi allvar med vårt tal om europeiska värderingar och mänskliga rättigheter bör vi stå upp mot dessa tendenser. Först bör vi förstås titta oss själva i spegeln [...]” (Hammarberg & Wejryd, 2010). Medan det i andra texter riktas mot Europa som i följande exempel ”Europa måste bekämpa antiziganismen och kränkningar av de mänskliga rättigheterna betydligt kraftfullare”(Ullenhag, 2013). Modaliteten i detta citat är i hög grad objektiv. I andra texter är det än mer fokuserat mot Rumänien men även när det är rätt koncentrerat ansvar finns skillnader i vad som anses vara grundorsak. Detta exemplifieras genom presentation av ett par citat. Först ett där det är betoning på mänskliga rättigheter:

Men att skicka räkningar från Stockholm till Rumänien riskerar snarare att göra den romska befolkningen än mer utsatta i Rumänien. [...] se till att Stockholms stad är en varm och medmänsklig plats där vi ökar stödet till våra medmänniskor och står upp för mänskliga rättigheter, inte pekar finger (Nilsson, 2014).

I ovan citat är det fortfarande ett tydligt Dom som återges men på ett relativt inkluderande sätt. För att just förtydliga hur det finns skillnader, även när ansvaret riktas åt samma håll men på olika grunder, presenteras här ett citat med fokus på politiskt förtryck och där Sverige inte är inkluderat i grundorsaker överhuvudtaget:

Vi ska inte förbjuda tiggeri eller stoppa den fria rörligheten. Vi ska erbjuda humana villkor till alla oavsett etnicitet och ursprung. Så måste svaret bli gentemot den enskilda. Men till Rumänien och andra måste svaret bli lika klart: Ni kommer att få betala för att ge era medborgare anständiga villkor. Antingen genom ett socialt skydd som i hemlandet utsträcks till alla eller genom att vi skickar räkningen till er (Edholm & Scheller, 2014).

Det påpekas i flera texter i detta tema att det behövs mer ingående undersökningar, av vilka som tigger, varför och att det behövs utredningar för att komma ifrån antiziganism och dirskriminering. En text påpekar dessutom starkt att det krävs en sannings- och försoningskommission för att komma till roten med diskrimineringen av romer i Sverige (Andersson m.fl., 2013). En text påtalar specifikt faran med att minoritetsgrupper, i detta fall romer, blir betraktade ”som potentiella brottslingar till dess motsatsen bevisats”(Edholm, 2014b). Det gäller i texten Sverige, såväl som Rumänien, och riktar även stark kritik mot Rumäniens politiska ledning. Lösningen är även enligt samtliga att bekämpa antiziganism och förtryck. Hur resonemanget förs exemplifieras här med ett citat med hög objektiv modalitet, där det även finns ett tydligt Dom men som är inkluderande i hög grad:

Diskussionen om det problematiska med lösningsförslagen som framförs i lördagens debattartikel bör baseras på kunskap om de historiska kontexter som tidigare politik gentemot romer formats i, samt politikens och idéernas kontinuiteter in i vår tid. Därigenom får vi verktyg att identifiera och kritisera de rasistiska, patriarkala och diskriminerande antaganden om romer som dagens politik bygger på. Om inte dessa antaganden lyfts fram i ljuset, ifrågasätts och förändras kommer samtliga framtida reformprojekt och inkluderingssträvanden att stupa innan de ens har kommit i gång (Ohlsson Al Fakir, 2014).

I en annan text riktas också ansvaret till stor del mot Rumänien men där det istället används subjektiv modalitet i hög grad. Det är även en illustration i citatet nedan:

Romernas utanförskap och livsvillkor i Rumänien är en av vår tids skamfläckar. Förändras dessa inte i grunden är jag övertygad om att vi bara sett början av tiggeri och husvagnsläger i Sverige (Klerfors, 2014).

I detta tema är det tydligt genomgående i samtliga texter att det inte är individens fel att denne är tvungen att tigga utan det är på grund av fattigdom, som följd av historiskt förtryck. Det finns dock en skillnad i vart ansvaret för förtrycket och fattigdomen riktas, vilket leder till skillnader även hur lösningsförslag utformas och läggs fram. Om problemet är antiziganism och förtryck läggs ansvaret till stor del mot politik, europeisk såväl som svensk och mänskliga rättigheter poängteras starkt. Även grundliga utredningar av diverse slag efterfrågas i flera texter i kombination med antiziganism och förtryck. I andra texter är problemet, orsaken till tiggeriet, politiskt diskriminering i hemlandet framförallt Rumänien och då förskjuts ansvaret för grundproblemet ifrån Sverige alltmer. I detta tema förekommer relativt stora variationer

vad gäller främst orsaker och lösningar. Det trots att samtliga texter i huvudsak behandlar romer.

3.2 EU- medborgare

I texterna som ingår i detta tema behandlas i huvudsak hemlösa eu-medborgare som även tigger. *Karaktärsbeskrivningarna* varierar, det vill säga hur fenomenet tar sig uttryck och vad som orsakar detta. Det förekommer illustrationer i texterna däribland med koppling till Tredje riket och hur många då valde att "inte se" (Vinterhed, 2013a). *Illustrationer* görs för att skapa en önskad association hos läsaren, här för att visa vilken tanke författaren har vid mötet, det vill säga karaktär. Karaktärsbeskrivningarna är samtliga av *deterministisk* sort, det är precis som i föregående tema inte heller här individens fel att denne tigger. Det är för individen utomstående faktorer som lett till detta. Dock skiljer sig riktningen åt i detta tema vad gäller vart ansvaret riktas, och vad grundorsaken är syns redan här. Karaktärsbeskrivningarna har stort fokus på individer från forna öststaterna men det finns skillnader beroende på om grundproblemet är fattiga, hemlösa EU-medborgare eller om det är EU-medborgare som är involverade i kriminell verksamhet, vilket visas med ett par citat:

Det rör sig om fattiga människor från det forna östblocket, ofta Rumänien, Polen och Baltikum. [...] "EU-medborgarna" som de kallas inom sjukvård och socialtjänst. På Stockholms T-banestationer, på Centralen, på iskalla och blåsiga busshållplatser, i pendeltåg och på nattbussar. En del spelar musik, andra tigger i tysthet. De tillhör den snabbast växande gruppen av Stockholms hemlösa (Byström, 2011).

EU- medborgare som inte kan försörja sig men inte vill återvända hem. [---] En annan grupp är tiggarna på våra gator, som inte längre bara finns i Stockholm utan i hela Sverige. Vi får in många signaler om att en hel del av tiggeriet är organiserat (König-Jerlmyr, 2012).

I citaten ovan används Dom men med skillnader i inkludering och exkludering. I det andra citatet skapas tydlig koppling till kriminell verksamhet, vilket gör det *exkluderande*.

Orsaksförklaringarna i detta tema är samtliga *deterministiska*, det är som sagt inte individens eget fel. Orsaksförklaringarna är vad som anses vara själva grundproblematiken. Det deterministiska ansvaret riktas till stor del mot politisk ledning, i Europa, i detta tema, även med hög objektiv modalitet, det presenteras som konkret fakta och inte som personlig uppfattning. Detta syns i följande exempel, som även innehåller illustrationer:

[...] för förhållandena i tiggarnas hemländer och de usla villkor som naturligtvis är roten till det onda. Han ser tiggarna som ”demonstranter” för ett bättre Europa. En viktig påminnelse om ojämlikheten inom unionen och om vilka sociala problem som EU mycket mera effektivt måste adressera (Vinterhed, 2013b).

Ett flertal av texterna påpekar den fria rörligheten som en stor bidragande deterministisk orsak där ansvaret är mer riktat ifrån Sverige, även här med hög objektiv modalitet såväl som med ett tydligt inkluderande Dom, vilket exemplifieras med detta citat:

Vi vet att tiggarna är baksidan av EU:s fria rörlighet, att de kommit hit helt enkelt för att de kan komma, att detta att sätta sig och tigga på Stockholms gator är ett sätt att undslippa utstötningen i ett antal forna öststater som numera ingår i EU, Bulgarien, Rumänien med flera. [---] Vad vi ser är en humanitär katastrof (Vinterhed, 2013a).

Andra texter påpekar starkt att bland annat välfärd och fattigdom i sig är bidragande deterministiska orsaker, här med en kombination av objektiv och subjektiv modalitet. Det framgår i detta citat ”Men det har hänt och händer i Stockholm samtidigt som den materiella välfärden på många sätt har ökat. Varje dag påminns jag. Det går inte att undvika” (Beckman, 2013). Det är även återkommande att Sverige inkluderas, dock oftast inte i klartext utan på ett sätt som exemplifieras med följande citat, med en hög grad av objektiv modalitet:

Det är ett skrämmande mått obalans mellan rika och fattiga- nationer och individer- inom EU. Det rör sig egentligen om förflyttning av ett stort socialt problem. Cyniskt uttryckt: export av fattigdom. [---] Ytterst är naturligtvis detta ett politiskt problem (Byström, 2011).

Lösningsförslagen under temat EU- medborgare består dels av konkreta förslag på lokala insatser på kommunalnivå- och landstingsnivå. *Lösningsförslagen* är kärnan, problemformuleringen som har övertag styr till stor del vilka, och hur, resurser ska avsättas. Några texter radar upp lokala lösningar och insatser som pågår men poängterar behovet av, och ger även konkreta förslag på, såväl utökning som förbättringar av dessa insatser exempelvis Ljungberg-Schött m.fl. (2013). Det vill säga bland annat insatser genom kommunalpolitik, samarbeten med hjälporganisationer och undersökningar om tiggeri och tiggare. Flera texter påtalar bristande, eller avsaknaden, av lösningar för individen, till exempel Vinterhed (2013a). Flera texter påtalar att det är ett ständigt ökande behov varav en text behandlar till stor del insatser som inte anses fungera, som ämnats för i huvudsak hemlösa och riktar kritiken starkt mot Svenskt politiskt styre (Mogert, 2012). I en text

poängteras starkt att ”Problemetets rot ligger djupare och försvinner inte för att vi blundar eller rent av driver bort symptomens bärare” (Vinterhed, 2013b). Däri återfinns det även en hög grad av objektiv modalitet. Lösningförslagen består även av att poängtera behovet av att lyfta frågan på såväl nationell som internationell nivå. Ett flertal texter påtalar även allmänhetens och den enskilde individens initiativ till att hjälpa för att åstadkomma hållbara förbättringar, ideellt arbete och politiskt engagemang bland annat, såsom i texten av Vinterhed (2013b). Betoningen på initiativ från enskilda i samhället framgår här ”Vi vill även betona vikten av ett fortsatt nära samarbete med det civila samhället och frivilligorganisationer. De bidrar med mervärde, genom bland annat ett stort engagemang och värdefull kunskap” (Ljungberg-Schött m.fl., 2013). För att än tydligare visa hur det används hög grad av objektiv modalitet i detta tema visas här ännu ett citat:

Men det är inte som enskilda vi kan ”lösa” detta problem utan det är en politisk fråga, en social utmaning som kräver samvete och social ambition. Obs! Problemet är inte olösligt! Att det inte skulle gå att göra något är bara en bekväm undanflykt, vår handfallenhet nästan genant (Vinterhed, 2013b).

Det finns en text som är väldigt tydlig med vart det deterministiska ansvaret riktas i detta tema, det vill säga i detta fall bort ifrån Sverige ”Samtidigt är vi också tydliga med att våra insatser kommer att vara begränsade. Stockholms stad kan aldrig klara av att bära ansvar för alla fattiga medborgare i Europa” (König-Jerlmyr, 2012). Genomgående är att det inte heller i detta tema anses vara individens fel, det är med andra ord av tydlig *deterministisk* natur och det finns inga direkta förbudsförslag i detta tema. Det är dock relativt stora skillnader i detta tema vad gäller riktningen av ansvar. Det trots att gruppen består av relativt få texter och samtliga berör i huvudsak hemlösa EU-medborgare som tigger. Skillnaderna är genomgående i karaktärsbeskrivningarna, orsaksförklaringarna och således även vilka lösningförslag som läggs fram. Mest synliga blir skillnaderna i orsaksförklaringar och lösningförslag. Det handlar dock i grund och botten i samtliga texter om fattigdom men som sagt, vart ansvaret ligger skiljer sig åt en del i detta tema. Det är till exempel även på det stora hela även vårt fel här i Sverige om problemet anses vara välfärd och fri rörlighet. Är det istället politisk diskriminering i Europa som påtalas tenderar ansvaret att förskjutas allt mer ifrån Sverige i detta tema. Bredden av framförallt orsaker under detta tema är anmärkningsvärd eftersom den innehåller relativt få texter. Även i detta tema används det genomgående Dom och likaså

i väldigt varierande grad om det är av exkluderande eller inkluderande sort. Dock är det en tydligare tendens i detta tema av inkluderande än vad som återfinns i föregående tema.

3.3 Utnyttjande

Vad gäller karaktärsbeskrivningarna i detta tema skiljer sig dessa åt en del.

Karaktärsbeskrivningarna utgörs av hur fenomenet tar sig uttryck och vad som ligger bakom.

Samtliga texter behandlar fattigdom som problem och hur andra problem uppstår därifrån.

Alla texter har även fokus på just utnyttjande, som följd av fattigdom, men ingen text pekar ut en viss grupp som utgör majoriteten av tiggare. Genomgående för detta tema är att den som tigger är ett offer. Det kan vara ett offer för fattigdom i sig som följd av politisk maktlöshet, som i följande exempel:

Det finns svenska barn som faktiskt är fattiga i både ordets absoluta men särskilt i dess relativa bemärkelse. Det finns barn i Sverige som svälter, tigger och tillhör de bostadslösa, en skam i sig för ett av världens rikaste länder (Blennow m.fl., 2012).

När det handlar om människohandel, främst barn, ger texterna väldigt lika karaktärsbeskrivningar, vilket exemplifieras här ”Människohandel och exploatering av barn är en komplex verksamhet. Det kan finnas barn som deltar i tiggeri på dagtid och säljs för sexuella ändamål på kvällstid”(Livh & Gustafsson, 2014). Det finns i andra texter koppling till det upplevda ökande antalet av tiggare på gator, dock utan att konkret uttrycka en viss grupp i karaktärsbeskrivningarna. Det exemplifieras genom att presentera två citat med samma karaktärsfokus men som ändå skiljer sig åt en hel del:

Den långsiktiga frågan är förstås hur människor hittar sin försörjning. En försörjning som inte går ut på att gå med käpp, se så sjuk ut som möjligt och hoppas på nåd från den ”mäktige” svensken som går förbi, utan en försörjning som innebär samhällsgemenskap, egen inkomst och tak över huvudet (Westerlund, 2012b).

Även i Sverige som är ett rikt land finns en oförsvarbar brist på förståelse för (barn)fattigdomens konsekvenser. Tiggarnas blotta närvaro på stadens gator gör plötsligt fattigdomen synlig och närgången för vuxna och barn i alla samhällsklasser. Men det som är orosmoln för betraktare handlar för tiggarna om att dagligen försäkra sig om livets nödortf (Holmlund, 2014).

Samtliga orsaksförklaringar i detta tema är av deterministisk art med stark antydning mot bristande politiskt agerande. *Orsaksförklaringarna* förklarar vad som anses vara grundproblemet och *deterministiskt* innebär, som sagt, att det inte är individens eget fel att denne är i den situation som den är. Orsakerna som anges under temat utnyttjande är varierande, precis som karaktärsbeskrivningarna men även här är det gemensamt att det är fattigdom som utgör grunden. *Modalitet* innebär huruvida något presenteras som en personlig åsikt eller ett konkret fakta. Modaliteten vad gäller orsaksförklaringar i texterna som behandlar människohandel i detta tema är av hög grad objektiv. Det framgår i detta citat ”Det enda rimliga målet är att människohandel över huvud taget inte ska förekomma” (Linander, 2013). Ett par texter har fokus på människohandel, med stort fokus på barn som till exempel i texten av Larsson (2014). Det betonas att människohandel redan är förbjudet men att det arbetet behöver förbättras betydligt, inte bara i Sverige utan även internationellt. Här presenteras en illustrerande orsak ur en text som syftar till att betona att förändringar behöver ske omgående ”Beräkningar visar att det finns runt nio miljoner offer för människohandel världen över. Det är ett helt Sverige av slavar” (Linander, 2013). Det finns även väldigt lika orsaksförklaringar, fortfarande helt och hållet deterministiska, i texterna som behandlar barnfattigdom. Det även om bara den ena texten även inkluderar den ökande gruppen av tiggare på gatorna i Sverige. Likheten framgår i dessa två följande citat, där det även är relativt hög grad av objektiv modalitet:

Debatten om barnfattigdomen borde handla om utanförskap och att 10-13 procent av alla barn riskerar att slås ut. [...]Det är en brist i vår demokrati att dessa två miljoner medborgare saknar politisk makt. Deras behov måste tas på allvar (Blennow m.fl., 2012).

Om människors livsvillkor även fortsättningsvis anses bero på enskilda individers eller grupper felaktiga alternativt framgångsrika livsföring och prestationer är det lätt att hamna fel i förslagen till lösningar på de sociala problemen (Holmlund, 2014).

Inga konkreta förbudsförslag läggs fram i texterna i detta tema, dock i en text uttalas det inte men använder andra nationers införande av förbud som exempel som i texten av Westerlund (2012b). I ett par poängteras, som sagt, att förbud mot människohandel redan existerar och att arbetet behöver bli bättre, som till exempel i texten av Larsson (DN 2014). Dessa texter hänvisar även till handlingsplaner som framtagits, såväl som att det läggs fram konkreta förslag på förbättringar i båda texter. Dessa förbättringar består av både enskilda och

samarbeten på såväl lokal, nationell som internationell nivå. Lösningförslagen i detta tema är i övrigt väldigt varierande, det vill säga kärnan av problemet, där definitionen kan styra resurser.

När det kommer till barnhandel läggs lösningförslag fram med väldigt hög grad av objektiv modalitet, vilket framgår i detta citat, där det presenteras som en stark självklarhet ”Det enda rimliga målet är att människohandel över huvud taget inte ska förekomma” (Linander, 2013). Även i den andra texten som behandlar människohandel, främst barn, använder väldigt hög grad av objektiv modalitet ”[...] samla alla goda krafter och sätta ytterligare fart för att barn inte ska bli någons slav och inte bli exploaterade för sexuella syften, utan få sina rättigheter tillgodosedda” (Larsson, 2014). Det blir än mer tydligt vid jämförande med den text som behandlar barnfattigdom och hur barn utnyttjas på grund av att dessa saknar politisk makt. Den texten har inte samma självklarhet, eller samma höga grad av objektiv modalitet, vilket syns i citatet ”Om barn fick en politisk röst via ombud, föräldrar eller vårdnadshavare, skulle man få två miljoner nya röster att kämpa om” (Blennow m.fl., 2012). I texterna i detta tema som till stor del även behandlar den upplevda, ökande gruppen av utländska tiggare i Sverige ger samtliga lösningförslag där det poängteras att förbud mot uttryck av fattigdom ej är direkt aktuella och individernas utsatthet poängteras. I ett par av dessa texter påpekas starkt behovet av mänsklighet i mötet, vilket exemplifieras med ett citat:

Samhällsförändringar tar tid och medmänsklig solidaritet och hjälpinsatser fyller därför viktiga funktioner. Inte minst genom att ständigt och outröttligt värna gemenskapens och närvarons betydelse och oändliga möjligheter (Holmlund, 2014).

En text går grundligt in på, och poängterar starkt att det behöver eftersträvas jämlikhet i allmänhet, alla medborgares rätt till ett anständigt liv vad gäller arbete, ekonomi och socialt. I denna text tas det även upp att det omgående behöver granskas hur regelverk och samhälle påverkar fattigdom i Sverige. Ett par texter ger lokala lösningförslag, det vill säga i detta fall lösningar på politisk kommunal nivå som till exempel i texten av Westerlund (2012b). Ser man till lösningförslagen i detta tema blir det tydligt att det handlar om olika problem och det blir synligt i samband hur väldigt olika lösningar som krävs. Detta exemplifieras med ett citat där det är stort fokus på människohandel i kombination med tiggeri och det blir synligt hur komplext sammankopplade olika problem är:

Det är helt riktigt att lösningen på grundproblemet ligger på Europeanivå. [...] Det är inte rimligt att förbjuda människor att be om hjälp eller att ge pengar till någon som ber om hjälp. Därför finns det inte något [...] förslag om att kriminalisera

tiggeri i sig. Det vore som att kriminalisera fattigdom. Däremot finns det all anledning att överväga åtgärder mot personer som utnyttjar andra människors utsatta ställning för egen vinnings skull (Avsan, 2014).

Orden Vi och Dom förekommer väldigt sällan i detta tema. Det är dock *exkluderande* på grund av kopplingar till kriminell verksamhet. Då betonas det i texterna i detta att personen som tigger är ett offer men just associationen till kriminell verksamhet gör ändå att texterna där det förs fram blir exkluderande. Det är enligt samtliga texter i detta tema inte individens eget fel utan det är genomgående av *deterministisk* natur, det vill säga för individen utomstående faktorer. Det är oberoende om det rör sig om människohandel, fattigdom i allmänhet eller specifikt tiggare från andra länder. Vart ansvaret riktas är väldigt varierande men gemensamt för samtliga är att det är individer drivna in i utsatta situationer. Det är i fattigdom som anses vara osynlig då barns röster inte hörs, människohandel där det är fattiga individer som säljs, och det är fattigdom i Europa, såväl som i Sverige, som leder till att individer tigger. Det blir tydligt i detta tema när man ser till olika komponenter. Lösningarna som läggs fram är det som skiljer sig allra mest åt i förhållande till karaktärsbeskrivningar och orsaksförklaringar under detta tema. Rör det sig till exempel om maktlösa barn i Sverige ligger ansvaret på demokratin och politiker i Sverige. När det rör sig om människohandel, än mer när det är specifikt barn, är det oberoende av varifrån individerna kommer eller ens var de säljs, det är ändå även, vårt, i Sveriges ansvar.

3.4 Förbudsförslag

Detta tema kommer behandlas aningen annorlunda än övriga teman i analysen. Under orsaker kommer det även presenteras vad som ses som orsak till att förbud ska införas och under lösningar presenteras vad som eftersträvas att förbjuda. Detta val är för att kunna redogöra för min andra frågeställning så utförligt som möjligt, vad definitionerna grundar sig i.

Karaktärsbeskrivningar är, som sagt, vilket uttryck problemet ger och vad är orsaken till detta uttryck. Det kan vara värt att poängtera att karaktärsbeskrivningar tenderar att vara aningen annorlunda presenterade när syftet är att få fler att hålla med om till exempel ett förbudsförslag. Det är genomgående även i detta tema karaktärsbeskrivningar av deterministisk sort men med en relativt stor variation i dessa beskrivningar. *Deterministiskt* ansvar innebär att det inte är individen själv som är att skylla för situationen. Det är dels skillnader huruvida utsattheten beror på fattigdom i sig, som i detta citat där återigen forna öststater nämns i kombination med tiggeriet "[...] de romer av rumänskt ursprung som i dag

antingen har valt eller varit tvingade att tigg på gatorna i olika svenska städer kan lösas” (Matache, 2014). Det är återkommande i detta tema att välja ord som val, kan och förefaller i syfte att förstärka sin poäng. Det är tydligt i exempelvis detta citat:

I de centrala delarna av landets större städer sitter eller ligger människor som förefaller vara i yttersta nöd på gator och torg och ber om allmosor. Den övervägande delen förefaller vara romer från Östeuropa, främst Rumänien, som flyr från vad som med all förmodan är en svår social misär (Rothstein, 2013).

Det finns även texter i detta tema som har betoning på att tiggare kan vara offer för kriminell verksamhet och då skiljer sig karaktärsbeskrivningarna åt väsentligt från tidigare temans. Det exemplifieras genom att presentera två citat. Där syns vilka karaktärsdrag som kopplas samman med det önskvärda att sedan förbjuda. I det första citatet återfinns varken Vi eller Dom men det är exkluderande i allra högsta grad. I det andra citatet finns istället ett tydligt Dom men är relativt inkluderande. Det är även en tydlig skillnad om en ser till kopplingarna görs till kriminalitet eller avvikande beteende:

Att våga kritisera tiggeriet har i Sverige länge varit tabu, även rörande den aggressiva typen där tiggarna i fråga följer efter, blockerar vägen, skickar fram barn och påstridigt hävdar att de förbipasserande måste skänka pengar. Detta är ett beteende som inte bara av allmänheten uppfattas som obehagligt, utan som också i ett flertal fall bekräftats ha starka kopplingar till organiserad brottslighet. Likväl stämplas kritikerna ändå ofta som smaklöst hjärtlösa (Westerlund, 2012a).

Under den senaste sexmånadersperioden har vi sett att gruppen tiggare växer i en allt snabbare takt i Stockholm stad.[...] där ett större antal rumäner har sin nattvila ser vi en cirkulation. Gruppen byts ut ungefär varannan månad och man verkar avlösa varandra. [...] Detta skulle kunna vara ett tecken på att ett organiserat in- och utresande sker. Att resa mellan hemlandet och Sverige kostar en del och det är rimligt att anta att det organiseras och finansieras samordnat i viss utsträckning (Solberg, 2013a).

Under temat förbudsförslag och finns det i flera av texterna som förespråkar förbud eller utredningar av kriminalitet i samband med tiggeri en betydligt lägre grad av objektiv modalitet, dock med en skiftning i ordval, såväl som graden av modalitet, i syfte att göra förslaget befogat i högre grad. *Modaliteten* presenteras som eget tyckande eller som konkret fakta, båda kan vara i varierande grad. Det finns variationer vad gäller förbudsförslag om det i

samband med argumenten används subjektiv eller objektiv modalitet. Vad gäller givarförbud förstärks orsaken till förbud med subjektiv modalitet i hög grad:

Jag är övertygad om att ett förbud mot att ge till gatutiggare skulle sända en viktig signal om de allvarliga underliggande problem som denna verksamhet grundar sig på och därmed tvinga fram mera omfattande strukturella stödinsatser för att verksamt bistå denna utsatta grupp (Rothstein, 2013).

Då det är tal om förbud mot tiggeri används modaliteten annorlunda. Det används mer objektiv modalitet, dock i varierande grad. Det är en tveksamhet i början på citatet men övergår sedan till en hög grad av objektiv modalitet, vilket blir synligt i följande citat:

Många tiggare på våra gator och torg kan vara offer för människohandel eller annan organiserad brottslighet.[...] Till syvende och sist blir det hela blott en fråga om huruvida vi ska sträva efter att vara ett land där befolkningen i god tro skänker pengar som i stor utsträckning hamnar i fickorna på brottsyndikat,[...] (Westerlund, 2012a).

Orsaksförklaringar i texterna under temat förbudsförslag utgörs till stor del av orsaker till varför förbud ska införas. *Orsaksförklaringar* är själva grundproblematiken, vad som orsakar uttrycken. Även orsakerna är genomgående deterministiska även i detta tema och orsaksförklaringarna skiljer sig inte heller åt speciellt mycket beroende på om förslaget är förbud av tiggande eller givande. Det visas i följande två citat där det först presenteras ett citat där förbud mot tiggande förespråkas och sedan ett där det är förbud mot givande som förespråkas:

Samhällsmodellen i Sverige utmanas av fattigdom, attityder och utanförskap. Vi befäster utsattheten och diskrimineringen när vi inte tydligt tar avstånd från tiggeri i regelverk för gatumiljön och fördömer tiggeri generellt. [...] Annars gör vi en redan utsatt grupp en björntjänst, vi medverkar till ökad stigmatisering av en redan utpekad grupp (Solberg, 2013a).

[...] gatutiggeri är förnedrande och förudmjukande och att de som ger bidrar till tiggarnas fortsatt förnedring. Att bidra till att förnedra en annan människa bör vara otillåtet. [...] Men när det gäller gatutiggeri, liksom när det gäller sexköp, bör enligt min mening inte den utsatta parten straffas eftersom detta vore både inhumant och omänskligt (Rothstein, 2014).

Båda citaten ovan är exkluderande, vilket blir tydligt då de används i kombination med att skapa associationer till kriminell verksamhet och avvikande beteende. När det kommer till lösningsförslag i detta tema är det precis som tema namnet antyder, olika förslag på förbud i relation till tiggeri. Även här är det genomgående av *deterministisk* art, det vill säga inte individens eget fel. Hur resonemanget förs exemplifieras här med ett citat ”Frågan är komplicerad, men det får inte hindra oss från att söka lösningar. Vi får heller inte tro att människors utsatthet minskar genom att lägga några mynt i en pappersmugg.

Så enkelt är det inte” (Solberg, 2013b). En annan text har samarbete mellan Rumänien och Sverige i fokus för att lösa problemet med de romer som tigger i Sverige (Matache, 2014). I den texten ges inga framtida lösningsförslag utan det argumenteras för vad som redan görs i Rumänien idag och införandet av förbud i andra länder påtalas som fungerande. Det betonas i texten att det inte är en direkt uppmaning att det ska införas förbud här men betonas samtidigt att avsaknaden av förbud försvårar arbetet i Rumänien, vilket kan ses som orsak till det förslag som inte uttalas specifikt, och därför har jag valt att placera denna text under temat förbudsförslag.

När det kommer till konkreta förbudsförslag, det vill säga lösningsförslagen i detta tema, finns det tydliga skillnader huruvida det problem som behandlas är kriminell verksamhet som i detta exempel ”[...] framtiden föreslår att det ska bli olagligt med organiserat tiggeri. Det är alltså inte tiggarna själva vi vill komma åt utan de ligor som organiserar tiggeriet” (Solberg, 2013a). Handlar det istället om förbud direkt gentemot tiggeri eller givande blir skillnader här ännu mer synliga. Det exemplifieras genom att presentera två citat, det första där tiggeriförbud önskas och sedan ett där det är givarförbud som önskas uppnå:

Enligt ett förslag [...] är det tid att kriminalisera själva koppleriverksamheten kring tiggeriet. Detta är ett steg i rätt riktning, men det åtgärdar inte de direkta problemen som vi möter på gatan. Faktum är att koppleriet av uppenbara skäl sedan länge borde vara förbjudet. Men ett bra komplement till detta vore att även kriminalisera det organiserade, aggressiva tiggeriet (Westerlund, 2012a).

Alldeles oberoende av vilka motiv den som ger allmosor nu har kan fortsatta inkomster från gatutiggeri aldrig vara en lösning på dessa utsatta människors sociala utslagning, misär och förnedring. Här måste i stället helt andra, mera omfattande och mera strukturellt inriktade åtgärder i form av utbildning, tillgång till hälsovård och olika former av social och medicinsk rehabilitering sättas in. [...] Den enda rimliga åtgärden för att långsiktigt hjälpa dessa människor till ett någorlunda värdigt och drägligt liv är därför att ta bort så stora delar som möjligt av deras inkomster från gatutiggeriet. Jag är övertygad om att ingenting annat, och

särskilt inte mera allmosor, kommer att kunna ge dessa utsatta människor ett värdigt liv (Rothstein, 2013).

Det är genomgående *exkludering* i texterna i detta tema. Ibland aningen otydlig men då blir det mer synbart genom att kopplas samman med oönskat, eller avvikande beteende, och kriminalitet, vilket är i enlighet med *Mediernas Vi och Dom* (SOU 2006:21). Det är tydligt även i detta tema att problemet i sin helhet är av deterministisk sort. Det handlar här antingen om utsatthet som följd av fattigdom i sig, eller av politisk diskriminering, eller om utsatthet i form av utnyttjande i kriminell verksamhet och lösningsförslagen blir utefter det väldigt olika. Orsaksförklaringarna i detta tema är förhållandevis lika jämfört med lösningsförslagen.

3.5 Kritik mot förbud

I samtliga texter under detta tema finns det en samstämmighet vad gäller motstånd till förbudsförslag, vilket framgår av rubriken. Temat har inte delats upp i kritik mot givarförbud och kritik mot tiggarförbud på grund av att det hade blivit svårare att göra sammanfattningar inbördes under temat. Flertalet av texter kritiserar även båda dessa förbudsförslag. Det ingår relativt många texter i detta tema och citaten är valda dels som utmärkande för flera texter samtidigt som val görs för att visa på variationen inom olika komponentbeskrivningar, precis som under tidigare teman. Det finns kopplingar i texterna till bland annat EU- medborgare och romer och valet att placera dem under detta tema är på grund av att det är just kritik mot förbudsförslag som tas upp i huvudsak. Det finns skillnader i karaktärsbeskrivningarna vad gäller just tiggeriet och hur det tar sig uttryck. *Karaktärsbeskrivningen* utgörs av hur företeelsen tar sig uttryck och vad som har lett till detta. Variationen När det kommer till karaktär är i vissa texter att romer har stort fokus som visas i följande citat. Där används även både Vi och Dom på ett relativt inkluderande sätt:

Bland dem vi ser finns en hel del hemlösa som av olika skäl fallit igenom vårt sociala trygghetsnät, men de flesta är besökande romer från vissa europeiska stater, främst Rumänien men också från länder i västra Balkan (Hammarberg, 2013).

I citatet nedan är det en tydligare användning av Dom men på ett betydligt mer inkluderande sätt än i föregående citat. Det finns i vissa texter även en bredare karaktärsbeskrivning än den

som exemplifierats ovan, dock fortfarande med fokus på utländska tiggare i Sverige. Även det exemplifieras med följande citat:

Det är så lätt att tycka illa om personen som står på sina knän i timmar för att få en slant. Det är så lätt att problematisera den person som inte kan och inte har något att sätta emot alla som tycker illa om tiggeriet, mer än sin egen sanning om varför de tvingats ut ur sina egna länder för att tigga (Kai, 2013).

När det kommer till modaliteten är det objektiv modalitet i hög grad i texterna under temat kritik mot förbud, dock finns det även subjektiv modalitet i varierande grad. Den aningen tveksamma subjektiva modaliteten förstärks av att använda objektiv modalitet i hög grad i samband. Det framgår i detta exempel ”Vi tror det är djupt mänskligt att medkänslan med den människa man går förbi blandas med en önskan att slippa se och ta in. Bara den utan känslor passerar opåverkad” (Nordlund m.fl., 2012). I flera av texterna i detta tema är det dock en än bredare karaktärsbeskrivning som uttrycks. Detta exemplifieras med ett par citat. I det första citatet är även inkluderande på många sätt i väldigt hög grad. Även det andra citatet är av inkluderande sort men med en viss förskjutning vad gäller det oönskade beteendet.

Runt om i Stockholm finns inslag i gatubilden som kan störa och förarga. Det är stora reklamskyltar för strippklubbar, aggressiva medlemsvärvare för intresseorganisationer och mobiltelefonförsäljare. Andra räknar dialogsökande politiker till samma kategori. Där finns även inslag som blottar vårt samhälles ofullkomlighet; på gator ligger hemlösa, där står tiggare, och på bänkar samlas alkoholmissbrukare (Nordlund m.fl., 2012).

Vi vet båda att fattigdom finns. I Europa och i vårt kraftigt segregerade [...]. Fattigdomen syns inte alltid, den döljs bakom fördragna gardiner. För många blir fattigdomen synlig bara genom reportage i teve. Då går det att hålla den ifrån sig, till och med att förneka barnfattigdomen. Men nu när fattigdomen tränger sig på i vår vardag genom det ökade tiggeriet i tunnelbanan blir det annorlunda. När det första vi ser på väg till jobbet är en tiggande kvinna vid tunnelbanan, när det sista vi ser på väg hem är samma kvinna. Det är inte länge sedan jag första gången såg tiggare utanför t-banan i Rågsved, förut såg jag tiggeri mest i innerstaden (Lundmark, 2013).

Det anges många orsaksförklaringar, oftast flera i varje text i detta tema och även i detta tema är samtliga av deterministisk art. *Orsaksförklaringar* är vad som egentligen orsakar uttrycket, och *deterministiskt* innebär att detta inte är individens eget fel. Det är dock en bred variation vad orsaksförklaringarna pekar mot. En del texter poängterar att ”Deras antal har ökat i takt

med den ekonomisk- sociala krisen i Europa” (Hammarberg, 2013). Där är det även objektiv modalitet som används i hög grad. I en annan text görs det en stark poäng av att ”Det verkligt konstruktiva vore att se tiggeriet för vad det de facto är: ett samhällsmisslyckande” (Odeberg, 2013). Den fria rörligheten tas upp som bidragande orsak och inkluderar Sverige tydligt i det deterministiska ansvaret, vilket framgår här:

De är ett litet bevis på hur vi i vår del av världen lever i ett luxuöst reservat, skyddade genom EU:s murar från den misär som vi själva genom vår konsumtion bidrar till att skapa på andra kontinenter (Jönsson, 2013).

Det är återkommande i detta tema att framförallt använda modalitet i hög grad, såväl subjektiv som objektiv. Det visas genom två citat där det första har hög objektiv modalitet och det andra har hög subjektiv modalitet:

I artikeln finns också ett för Sverige typiskt resonemang om att tiggeriet är en ”ömsesidig förnedring, både av den som tigger och av den som ger”. Först och främst kan tiggeriet omöjligt vara en förnedring för tiggaren själv, eftersom det är den fullständigt hjälplösa människans sista utväg till överlevnad. Enbart den som har förlorat allt och som prövat alla andra möjligheter till försörjning blir tiggare (Jönsson, 2013).

Tiggeri gör mig bedrövad och obekvämt. Att inte ge pengar känns omänskligt. Att ge pengar känns som att ge upp. Men vi kan göra både och. Både vara mänskliga och kämpa för att göra tiggeriet onödigt. Tiggeriet är en påminnelse om ojämlikheten i Europa (Lundmark, 2013).

Många orsaksförklaringar går ut på att redogöra för varför förbud inte anses vara en hållbar lösning där det i det första citatet är en bred syn på ansvaret vad gäller orsaker, och i efterföljande två är gruppen som tiggare mer fokuserad men ansvaret innefattar fortfarande Sverige:

Men det en av oss finner förargligt är en annan människas levebröd eller levnadssätt. Den enskilda reaktionen i att vilja gå oberörd får inte leda till kollektiv lagstiftning mot uttryckssätten från minoriteten- vare sig de är kommersiella, sexuella eller bara livsuppehållande. En av de viktigaste samhällsnormerna vi ska försvara är toleransen för den andra (Nordlund m.fl., 2012).

De romska tiggarna är inte här av fri vilja. Hade de haft möjligheten att arbeta i sin stad eller i sin by, i närheten av sin familj, så hade detta naturligtvis varit deras förstahandsval. Det handlar om människor med drömmar om ett bättre liv för sig själva och för sina familjer (Wikström m.fl., 2013).

Vare sig EU-migranterna eller svenska hemlösa som tigger på gatorna eller de privatpersoner som ger dem pengar eller annat stöd skulle [...] vara betjänta av en förbudspolitik (Swärd m.fl. 2013).

Ett flertal av texterna lägger vikt vid att dementera att tiggeri av romer i huvudsak skulle vara organiserad brottslighet och påtalar ”Det många identifierar som ”organiserat tiggeri” är ingen maffia, utan stora familjer. Så har romerna organiserat sin försörjning i århundraden” (Israelson och Rouzbeh, 2013). Samtliga texter anger orsaker till varför förbud inte anses vara en lämplig lösning. Jag har valt att exemplifiera med ett par citat ”Ett förbud kommer aldrig utrota vare sig fattigdom eller diskriminering” (Lindgren, 2012). Nedan kommer citat presenteras i en ordning där alla är av deterministisk natur men successivt visas när ansvaret till stor del riktas allt tydligare mot politiskt håll:

Ett förbud mot tiggeri är ett steg bakåt, inte framåt. Att förbjuda konsekvenserna av fattigdom löser inga fattigdomsproblem, varken i Sverige eller någon annanstans. [...]Utifrån konventioner om mänskliga rättigheter och alla människors lika värde blir det allt svårare att motivera strikta kommungränser (Nilsson & Jernberg, 2013).

Förbud löser inget. Vi förnedrar inte genom att se människan vid tiggarmuggen. Förnedringen ligger i det förtryck som tvingar tiggaren att sitta där. Europas romer diskrimineras fortfarande skamligt. Detta är hela Europas ansvar, inklusive vårt eget (Hammarberg, 2014).

Ett förbud mot att ge tiggarna pengar skulle förstås inte få svenska politiker att hjälpa romernas lokalsamhällen på Balkan på fötter. Det skulle tvinga tiggarna att stanna hemma i misären (Israelson, 2013).

Lösningförslagen som läggs fram i detta tema är relativt få och tenderar att antingen påtala begränsad stat och ökat initiativ från individer, eller ligger fokus på politiskt och statligt ansvar, till stor del både svenskt politiskt styre och politisk påverkan. *Lösningförslagen*, är som sagt, själva kärnpunkten som till stor del avgör insatser och resursfördelning. Det finns dock ingen text som enbart har en av dessa riktningar utan samtliga har båda, skillnaden ligger som sagt i hur ansvaret tenderar att placeras. I ett par texter efterfrågas det även

specifikt efter grundliga analyser av tiggeriet och tiggarna, exempelvis som i texten av Lindborg (2012). Nedan presenteras ett par utmärkande citat för temat som visar på skillnaden i när ansvaret för lösningar riktas åt lite olika håll:

En det är ett felslut att kriminalisera den människa som säljer sex eller den som av andra tvingas att arbeta svart. Och det är lika mycket ett felslut att förbjuda den som tvingas tigga för sitt uppehälle. Genom kriminalisering och bestraffning blir den utsatte än mer utsatt. [---] Vi tror på det personliga ansvaret och den begränsade staten. [...] Det är i tonen mot de människor majoritetssamhället klassar som avvikande som värderingsskillnaderna blottas helt öppet (Nordlund m.fl., 2012).

Eftersom fattigdomens orsaker är strukturella kommer den att förbli om vi inte tar tag i grundproblematiken. Vi kan däremot som enskilda individer hjälpa en enskild person i en enskild situation. Varken mer eller mindre. Motiven är inte relevanta (Odeberg, 2013).

Det är i detta tema tydligt i att det inte anses vara individens fel, det är med andra ord även i detta tema genomgående helt och hållet *deterministiskt*. Det betonas i vissa texter att medmänskligheten är bristande i dagsläget och att det är något eftersträvansvärt att förändra. Det exemplifieras med följande citat:

När vi säger att det är ”förnedrande” förlorar de på något sätt också det sista de har, nämligen rätten till ett mänskligt och värdigt bemötande.[...] Kanske kan vi till och med sträcka oss så långt att vi inleder ett samtal med den andra människan och då inser att hon/han är precis som vi (Jönsson, 2013).

Det finns i flertalet av texter en betoning på romska tiggare i detta tema och flera texter tar upp och poängterar diskriminering och förtryck. Det är, som sagt, relativt många texter som ingår i detta tema och det är förhållandevis lite spridning vad gäller karaktärer och lösningar jämfört med orsakerna i detta tema. Det är däremot desto större spridning inom detta tema när det kommer till användningen av Vi och Dom såväl som grad av inkludering eller exkludering. Det är dock i hög grad inkluderande om det jämförs med föregående tema, förbudsförslag. I detta tema är nämligen användningen av Dom betydligt mer inkluderande än i föregående tema, även om det i vissa texter kopplas samman med till exempel oönskat beteende. Det kan vara på grund av att resonemangen under detta temat ofta förtydligar att kriminell verksamhet inte bör ses som en generell anledning att inte ge. Det handlar, även i detta tema, i grund och botten om fattigdom men här är det väldigt lite riktning mot

människohandel. När det förekommer betonas det starkt att individen i det läget är ett offer och anses inte gynnas av förbud.

3.6 Sammanfattande resultat

Till att börja med vill jag påtala bristen på forskning på området som råder i dagsläget, vilket blir belyst i problemformuleringen av Kennedy och Fitzpatrick (2000; 2001). Genomgående i min analys efterfrågas undersökningar och utredningar om problem som berör tiggeri, såväl som att det efterfrågas specifikt om tiggeri. Det efterfrågas på lokal, nationell och internationell nivå. Det har påpekats att insatser finns och utförs men också att dessa behöver utvecklas och utökas. Sett utifrån analysen verkar det inte som om tiggeriet är ett avtagande socialt problem utan både kräver och sannolikt kommer kräva än mer resurser.

Då samtliga debattartiklar använts i analysen kan det konstateras att artiklar inte bemöts av medlemmar i samma parti. Det förekommer inte heller att någon författare backar på egna påståenden, vilket tyder på att det inte förekommit påtryckningar ”utanför media” för att korrigera texter.

I enlighet med den tidigare forskning som presenterats av Gripsrud (2002) och Hadenius m.fl. (2011) skrivs debattartiklar med stor sannolikhet i syfte att påverka åsikter hos allmänheten, oberoende om texterna skrivs av uppenbart politiskt aktiva personer eller ej. Jag menar att det inte bör bortses ifrån att diskursförskjutningen och den ökade uppmärksamheten till viss del beror på att individer uppmärksammar problemet i sin närhet, genom media fås information om att det ser likadant ut på fler håll och individen inser att problemet inte kommer försvinna av sig självt. Det ökar engagemanget och möjlighet till ökat medialt utrymme ges. Även orienteringsbehovet är en faktor som kan vara påverkande till mer medialt utrymme (McCombs, 1994).

I enlighet med den tidigare forskning som presenterats om medias påverkan av Gripsrud(2002) kan det inte sägas exakt hur framställningar i media påverkar allmänheten men i analysen har det genomgående redogjort för vilka framställningar som presenterats i Dagens Nyheters debattartiklar mellan 2010-09-03 och 2014-02-24.

Med tema-uppdelningen blir det tydligt att diskursen numer till stor del handlar om romer, åtminstone inom materialet. Jag har försökt belysa den stora variation som finns i ett relativt litet material men där det till stor del ändå har samma fokus. Det vill säga åsikter och syn skiljer sig åt men diskursen i sig har stort fokus på romer. Hela temat romer behandlar just romer och temat EU-medborgare är likt det temat men med skillnaden att romer aldrig är

uttalade i det andra temat. Det förekommer i alla tre övriga teman att beskrivningen till stor del behandlar romer. Temana förbudsförslag och kritik mot förbud kan upplevas ha stort lösningsfokus, vilket de har, och därav hade namn med koppling till just lösningar kunnat användas. Valet att inte benämna temana på ett sådant sätt är på grund av att lösningsförslag återfinns i alla texter. Den stora skillnaden är att under temana romer och EU-medborgare är lösningsförslagen till stor del förskjutna ifrån oss, här i Sverige.

Utifrån publiceringsdatum blir det tydligt att det har skett en förändring framförallt om man ser till den historiska synen som presenterats av Meeuwisse och Swärd (2013) och Holgersson (2008). I analysen är det genomgående olika aspekter av tiggeri som blir belysta men ändå fokuseras diskursen till stor del mot romer. Åren 2010 och 2011 publicerades en artikel vardera år, en med tydligt fokus på romer och den andra mot EU-medborgare. 2012 publicerades åtta debattartiklar inom ämnet. Den diskursförskjutning, eller koncentration, som utifrån analysmaterialet har skett gentemot romer och EU-medborgare kan ses som i enlighet med McCombs och Shaws (1993) resonemang om medial påverkan och dagordningsmakt. Det vill säga hur media är en väg att påverka den politiska agendan samt resursfördelning. Den växelverkan som finns mellan media och individer har med stor sannolikhet bidragit till att fokuseringen mot främst romer skett relativt fort, sett utifrån analysmaterialet. Media bidrar till dialog som i sin tur innebär att ämnen blir större diskussionsämnen i samhället och uppmärksammas och kan ta mer plats i media.

När temana ses parallellt blir det tydligt hur definieringen ger en viss syn på ansvar, som i sin tur leder till en viss sorts lösningsförslag. Ses ansvarsförskjutning tillsammans med dagordningsmakt, och resursfördelning, finns det väldigt starka tendenser i flera teman till att resursfrågan är någon annans och inte vår, här i Sverige. Ses förbudsförslag och utnyttjande parallellt blir det tydligt att vissa tankar starkt delas av flera texter. Det finns en skillnad i modalitet när man ser till temana utnyttjande och förbudsförslag. I utnyttjande när det i första hand handlar om människohandel finns det inga tveksamheter. Det poängteras att förbud mot denna verksamhet redan finns men behöver bli bättre. I förbudsförslag finns mer tveksamheter i modaliteten och är mer subjektiv än i utnyttjande. Tveksamhet kan bero på just överlappningar av olika problem, som delar vissa orsaker och karaktärsdrag.

Temat EU-medborgare behandlar till stor del romer dock med vissa skillnader. Den största skillnaden mot temat romer är ordvalen, här används just EU-medborgare och inte ordet romer. Andra skillnader är om orsaken anses vara politiskt förtryck i ett annat land och om det politiska förtrycket i så fall även innefattar Sverige eller om orsaken grundar sig i ekonomiska kriser. Det blir tydligt att det är beroende på vilket problem texten utgår ifrån

som ger en viss sorts lösning. I EU-medborgare återfinns en bredare riktning av ansvaret än under temat romer och i EU-medborgare anses välfärd vara stor bidragande orsak och då är ansvaret mer vidare fördelat över världen, såväl politiskt som allmänt. Det är även tydligt i kritik mot förbud att det i flera texter poängteras välfärdssamhällen och ekonomiska kriser som bidragande orsaker, och att dessa tenderar att i högre grad uttrycka att ansvaret är globalt.

Utifrån analys och resultat i denna studie verkar diskursen ha en allt starkare fokusering mot en homogen grupp, det vill säga romer. Samtidigt finns det ett brett utbud av karaktärsbeskrivningar, orsaksförklaringar och lösningsförslag som presenterats i analysen och därmed kan den förskjutning i diskursen som min studie tyder på vara problematisk.

Individualisering som begrepp innebär som sagt generellt att individen blir en viktigare aktör, på bekostnad av kollektiva aktörer som till exempel politiska partier, stat och kyrka, i samhället (Sörbom, 2002:51). Med individualiseringen följer därmed en ökad autonomi för individen (Bjurström, 1997:117). Ökad frihet för individen medför samtidigt ett eget ansvar. I detta sammanhang med fokus på tiggare innebär en individualisering att till exempel förbud mot tiggeri skuldbelägger individen. Individen skuldbeläggs när det anses vara dennes eget fel vilket är i enlighet med Luthers tankar som lagt grunden för till exempel arbetsmoralen som presenterades i den tidigare forskningen (Holgersson, 2008:304) och även med principen om arbetslinjen (Sunesson, 2013:59). Individualiseringen som blir en mer övergripande samhällsförändring vid införande av tiggeriförbud är motsägelsefull i relation till analysmaterialet där det genomgående har varit orsaker av deterministisk sort. Det vill säga att det inte anses vara individens eget fel eller ansvar att denne tigger.

4. Slutdiskussion

Problemformulering, syfte och samtliga teoretiska och metodologiska val har utgångspunkt i socialkonstruktionismen och den ständiga förändringsfaktorn som är i enlighet med beskrivningen som Thomassen (2007) ger av socialkonstruktionismen. Förändringsfaktorn som genomsyrar hela studien innebär att konstruerandet är i ständig förändring och därmed är det alltid av intresse för oss inom socialt arbete att studera just definitionsprocessen, än mer på grund av den ökade publiceringen som redogjorts för och som tyder på att tiggeriet som socialt problem escalerar relativt kraftigt. Definitionsprocessen undersöks genom att studera framställningar eftersom det är genom framställning som individen skapar, eller konstruerar, sin verklighet. Studiens främsta resultat är att konstruktionen av tiggare och tiggeri verkar utifrån analysmaterialet befinna sig i en relativt omfattande omdefiniering, från att ha handlat

om fattiga, hemlösa individer till att utifrån analysmaterialet handla om fattiga, hemlösa romer. Detta framgår av att diskursen numer till stor del handlar om romer, i både uttalad och outtalad form, i analysmaterialet. Studien visar därmed på en koncentration i diskursen vad gäller tiggare och tiggeri och denna koncentration ger en viss omdefinition.

Utifrån tidsaspekten som mitt analysmaterial består av verkar det vara en kraftig ökning i publicerade debattinlägg, som berör tiggare och tiggeri, under den senare halvan av perioden. Det är, som sagt, med stor sannolikhet en effekt av att det tiggeriet, det vill säga tiggande romer, har ökat dramatiskt på gator och torg i små och stora städer runt om i Sverige. Detta till viss del på grund av att romer från exempelvis Rumänien kan som EU-medborgare röra sig fritt i EU och har rätt att vistas i Sverige. Detta leder till att detta tiggeri blir en mer aktuell politisk fråga och media är som sagt ett effektivt sätt att få väljarstöd och är i enlighet med Rochefort och Cobbs (1994) teori om dagordningsmakt. Jag vill poängtera att jag inte kan bedöma utifrån mitt material om det är påtryckningar från politiken eller media som påverkat till den kraftiga ökningen. Den till synes kraftiga ökningen kan bero på att fler debattinlägg om ämnet har skickats in till Dagens Nyheters redaktion men kan också styras av just redaktionen. Jag kan som sagt inte svara på hur många inlägg som redaktionen valt att inte publicera inom den tidsperiod som mitt analysmaterial utgör. Oberoende av detta är tiggeri och tiggare utifrån min studie ett högst aktuellt socialt problem idag och konstrueras som sådant.

Definitioner som framställs i Dagens Nyheters debatt har relativt stor möjlighet att påverka allmänhetens uppfattning om sociala problem som tiggare och tiggeri genom att till viss del vara ledande för andra mediala forum (Gripsrud, 2002:19-20). Det finns därmed stort intresse för politiskt aktiva att agera genom mediala forum i sin strävan att påverka opinionsbildning hos allmänheten (McCombs, 2004:93-96). Individer tenderar att i allt högre utsträckning vilja ha allt mer information om till exempel samhällsfrågor och sociala problem som tiggare och tiggeri. Individen vänder sig ofta till media för att nå sådan information (Gripsrud, 2002:42-43). Jag vill här poängtera att media blir en allt viktigare aktör för individen i formandet av dennas åsikter, som även det verkar öka allt mer i det senmoderna samhället, och därmed är det relevant för socialt arbete att uppmärksamma och undersöka vilka framställningar av tiggare och tiggeri som görs i Dagens Nyheter debatt. Framställningar av till exempel tiggare och tiggeri i mediala forum påverkar utformningar och förändringar av definitioner. Av dessa anledningar är det just de kollektiva definitionsprocesserna som är av vikt att studera (Jönson, 2010:18). För att studera definitionsprocessen har diskursen om tiggeri och tiggare undersökts i denna studie. Detta

genom att studera framställningar av tiggare och tiggeri som gjorts i debattartiklarna med hjälp av komponenter ur ett problemperspektiv. Framställningar som görs påverkar individers och samhällsliga föreställningar om fenomen, som i detta fall tiggare och tiggeri.

Föreställningar om fenomen påverkar på så sätt definitionsprocessen. Dessa föreställningar påverkar samtidigt vad som anses vara orsak till problemet vilket i sin tur inverkar till hur lösningar utformas. Hur problem betraktas och definieras har därmed betydelse för vilka åtgärder som blir aktuella (Meuwisse & Svärd, 2013:43).

Diskursen om tiggeri, och även tiggare, befinner sig utifrån min studie, det vill säga analysmaterialets tidsperiod, i ett relativt kraftigt omformande men utifrån analysen kan det inte sägas med bestämdhet hur konstruktionsprocessen vad gäller tiggare och tiggeri kommer fortsätta. Det breda utbud av karaktärsbeskrivningar, orsaksförklaringar och lösningsförslag som redogörs för i analysen talar för detta resonemang. Studien visar en fokusering i diskursen om tiggare och tiggeri till en relativt homogen grupp, det vill säga romer och förekommer både uttalat och i underton. Jag ser resultatet som tyder på en fokusering till en relativt homogen grupp som problematiskt därför att det bidrar till konstruktionen av tiggare som en homogen och problematisk grupp. Framförallt med tanke på det breda utbud av framställningar som redogjorts för i analys och resultat vad gäller beskrivningar utanför den homogena gruppen och variationer som återfinns inom den homogena gruppen i studien. Den koncentration som analysmaterialet visar till en relativt homogen grupp kan vara problematisk för socialt arbete av flera anledningar. Det är inte tiggarna som definierar sig själva i Dagens Nyheters debattartiklar utan det är andra som har tolkningsföreträde, politiker och debattörer. Det i sig blir problematiskt eftersom det finns stora variationer även inom den koncentrerade, homogena gruppen, vilket visas i studien. Definitioner som till stor del utgår ifrån föreställningar och som blir fokuserade på homogena grupper kan vara problematiskt för socialt arbete att hantera eftersom det då finns risk att till exempel lagändringar utgår ifrån den homogena gruppen och inte ifrån vad eller vilka som faktiskt innefattas som tiggare och tiggeri i samhället.

Även individualiseringen som sker vid införande av tiggeriförbud är som sagt motsägelsefullt i relation till analysmaterialet. Det är genomgående orsaker av deterministisk sort som presenterats. Det innebär som sagt att det inte anses vara individens eget fel att denne tigger. Denna motsägelse är problematisk att hantera inom socialt arbete och har varit så i flera hundra år. Individ och struktur är sammanflätade och skapar ofta en mängd problem men eftersom det i detta fall innebär att det eventuellt ska utföras relativt hårda restriktioner

mot individer som inte egentligen anses vara ansvariga för det de döms för är det av vikt för oss inom socialt arbete att studera hur processen fortsätter.

Variationerna i analysmaterialet kan även påverkas av att det råder bristande forskning vad gäller tiggare och tiggeri i sig. Definitioner av sociala problem som till exempel tiggare och tiggeri som inte underbyggs av relevant forskning kan bli missvisande i förhållande till hur behovet faktiskt ser ut (Pitt, 2010; Tag, 2013; Kennedy & Fitzpatrick, 2000; 2001). Det innebär att resursfördelningen som är en av flera kärnpunkter för politiken i dagens samhälle kan bli felaktigt fördelad (Holgersson, 2008:236). Det kan som sagt skapa relativt stora förändringar i form av lagändringar vid införande av förbud. Av den anledningen är det relevant att i dagsläget fortsätta studera hur processen fortlöper, vilket är i enlighet med Jönsons (2010:18) teori om att det är just definitionsprocessen som är av intresse att studera. Det kan även vara i enlighet med teorin om den starka kopplingen mellan den politiska dagordningen och media (McCombs & Shaw, 1993). Ökningen av publicerade debattartiklar under senare år som presenterats i resultatet är ännu en faktor som talar för att denna process bör uppmärksammas av oss inom socialt arbete i nuläget. Detta eftersom ökningen av publicerade debattartiklar tyder på att tiggeri blir en allt mer aktuell fråga, framförallt politiskt, och därmed kan det föra med sig relativt omfattande förändringar för socialt arbete vad gäller hanteringen av tiggare.

Min studie hade sannolikt sett väldigt annorlunda ut om den genomförts ett år senare än vad som gjorts men samtidigt kan min studie vara ett gynnande material att utgå ifrån vid vidare forskning om tiggare och tiggeri och konstruktionen som socialt problem.

5. Referenslista

5.1 Källförteckning

Andersson, Lars M., Deland, Mats, Furuhausen, Björn, Gröndahl, Satu, Heith, Anne, Huss, Leena, Kott, Matthew, Laskar, Pia, Martins-Holmberg, Ingrid, Montesino, Norma, Müssener, Helmut, Ohlson- Al Fakir, Ida, Rodell-Olgaç, Christina, Runcis, Maija, Selling, Jan, Westin, Charles & Wiklander, Ludwig (2013). Dags att göra upp med den statliga antiziganismen. *Dagens Nyheter*. 1 okt. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/dags-att-gora-upp-med-den-statliga-antiziganismen/> [2014-04-05 11:14].

Avsan, Anti (2014). M vill förhindra att fattiga människor utnyttjas. *Dagens Nyheter*. 13 jan. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/m-vill-forhindra-att-fattiga-manniskor-utnyttjas/> [2014-04-05 10:34].

Baksi, Kurdo (2014). Rumänien döljer kränkningar av romers rättigheter. *Dagens Nyheter*. 11 feb. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/rumanien-doljer-krankningar-av-romers-rattigheter/> [2014-04-05 08:09].

Beckman, Yvonne (2013). Tiggeri var något som inte hände i Sverige. *Dagens Nyheter*. 15 feb. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/stockholmsdebatt/tiggeri-var-nagot-som-inte-hande-i-sverige/> [2014-04-05 08:37].

Blennow, Margareta, Dahlquist, Gisela, Eckerberg, Berndt, Hedman, Per, Lagerkvist, Bengt, Lagercrantz, Hugo & Jansson, Staffan (2012). Ge även våra barn rätt att rösta i de allmänna valen. *Dagens Nyheter*. 29 mars. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/ge-aven-vara-barn-ratt-att-rosta-i-de-allmanna-valen/> [2014-04-05 11:23].

Byström, Rolf (2011). Hemlösa EU-medborgare ny utsatt grupp i Stockholm. *Dagens Nyheter*. 28 feb. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/stockholmsdebatt/hemlosa-eu-medborgare-ny-utsatt-grupp-i-stockholm/> [2014-04-05 08:45].

Edholm, Lotta (2014a). Det handlar inte om pengar. *Dagens Nyheter*. 27 jan. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/det-handlar-inte-om-pengar/> [2014-04-05 10:34].

Edholm, Lotta (2014b). Rumänska ambassadören skjuter mot fel mål. *Dagens Nyheter*. 11 feb. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/rumanska-ambassadoren-skjuter-mot-fel-mal/> [2014-04-05 14:25].

Edholm, Lotta & Scheller, Erik (2014). Låt Rumänien betala notan. *Dagens Nyheter*. 21 jan. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/lat-rumanien-betala-notan/> [2014-04-05 15:11].

Hammarberg, Thomas (2013). Vi måste försöka förstå varför de tigger. *Dagens Nyheter*. 22 feb. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/stockholmsdebatt/vi-maste-forsoka-forsta-varfor-de-tigger/> [2014-04-05 08:57].

Hammarberg, Thomas (2014). Så kan Europa bidra till att minska antalet tiggare. *Dagens Nyheter*. 12 jan. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/sa-kan-europa-bidra-till-att-minska-antalet-tiggare/> [2014-04-05 10:12].

Hammarberg, Thomas & Wejryd, Anders (2010). Romer ska ha samma rätt som övriga EU-medborgare. *Dagens Nyheter*. 3 sep. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/romer-ska-ha-samma-ratt-som-ovriga-eu-medborgare/> [2014-04-05 15:01].

Holmlund, Kerstin (2014). Oförsvärbar brist på förståelse för fattigdomens konsekvenser. *Dagen Nyheter*. 17 jan. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/oforsvarbar-brist-pa-forstaelse-for-fattigdomens-konsekvenser/> [2014-04-05 09:13].

Israelson, Aaron (2013). Människohandel relaterad till tiggeri är ett randfenomen. *Dagens Nyheter*. 30 dec. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/manniskohandel-relaterad-till-tiggeri-ar-ett-randfenomen/> [2014-04-05 14:15].

Israelson, Aaron & Rouzbeh, Foujan (2013). Moderaternas politik slår mot Europas fattigaste. *Dagens Nyheter*. 2 april. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/stockholmsdebatt/moderaternas-politik-slar-mot-europas-fattigaste/> [2014-04-05 08:24].

Jönsson, Andreas (2013). Att hjälpa är inte att förnedra. *Dagens Nyheter*. 15 feb. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/stockholmsdebatt/att-hjalpa-ar-inte-fornedrande/> [2014-04-05 09:55].

Kai, Domino (2013). De som skänker skuldbeläggs istället för dem som stjälar från tiggarna. *Dagens Nyheter*. 30 dec. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/de-som-skanker-skuldbelaggs-i-stallet-for-dem-som-stjal-fran-tiggarna/> [2014-04-05 10:50].

Klerfors, Rickard (2014). Så kan vi bryta romernas tiggeri och utanförskap. *Dagens Nyheter*. 22 feb. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/sa-kan-vi-bryta-romernas-tiggeri-och-utanforskap/> [2014-04-05 13:13].

König-Jerlmyr, Anna (2012). Mogert är okunnig och har fel i sak. *Dagens Nyheter*. 13 sep. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/stockholmsdebatt/mogert-ar-okunnig-och-har-fel-i-sak/> [2014-04-05 15:14].

Larsson, Maria (2014). Så vill vi förhindra handel och exploatering av barn. *Dagens Nyheter*. 24 feb. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/sa-vill-vi-forhindra-handel-och-exploatering-av-barn/> [2014-04-05 09:04].

Linander, Johan (2013). Tillsatt specialpolis för att stoppa människohandeln. *Dagens Nyheter*. 9 juni. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/tillsatt-specialpolis-for-att-stoppa-manniskohandeln/> [2014-04-05 09:30].

Lindborg, Stefan (2012). Föraktfullt kalla tiggeri för roffa-åt-sig mentalitet. *Dagens Nyheter*. 9 okt. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/stockholmsdebatt/foraktfullt-kalla-tiggeri-for-roffa-at-sig-mentalitet/> [2014-04-05 11:40].

Lindgren, Björn (2012). Ett förbud mot tiggeri kommer aldrig utrota fattigdom. *Dagens Nyheter*. 9 okt. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/stockholmsdebatt/ett-forbud-mot-tiggeri-kommer-aldrig-att-utrota-fattigdom/> [2014-04-05 10:03].

Livh, Ann-Margarethe & Gustafsson, Mikael (2014). Eus tuffa krav hindrar Rumänien bygga skyddsnet. *Dagens Nyheter*. 24 jan. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/eus-tuffa-krav-hindrar-rumanien-bygga-skyddsnet/> [2014-04-05 14:36].

Ljungberg-Schött, Marie, Samuelsson, Ewa, Åslund, Ann-Katrin & Bengtsson, Stina (2013). Hjälp till tiggare måste lyftas till nationell nivå. *Dagens Nyheter*. 19 feb. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/stockholmsdebatt/hjalp-till-tiggare-maste-lyftas-till-nationell-niva/> [2014-04-05 14:16].

Lundmark, Rosa (2013). Att inte ge känns omänskligt. *Dagens Nyheter*. 2 april. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/stockholmsdebatt/att-inte-ge-kanns-omanskligt/> [2014-04-05 13:47].

Matache, Răduța (2014). Att tillåta tiggeri försvårar för romer att integreras. *Dagens Nyheter*. 8 feb. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/att-tillata-tiggeri-forsvarar-for-romerna-att-integreras/> [2014-04-05 09:44].

Mogert, Roger (2012). Akut behov av härbärge för hemlösa Eu-migranter. *Dagens Nyheter*. 8 sep. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/stockholmsdebatt/akut-behov-av-harbarge-for-hemlosa-eu-migranter/> [2014-04-05 13:27].

Nilsson, Stefan (2014). Skicka notan till Rumänien gör romer än mer utsatta. *Dagens Nyheter*. 22 jan. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/skicka-notan-till-rumanien-gor-romer-an-mer-utsatta/> [2014-04-05 13:10].

Nilsson, Stefan & Jernberg, Åsa (2013). Att förbjuda tiggeri löser inga problem. *Dagens Nyheter*. 2 april. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/stockholmsdebatt/att-forbjuda-tiggeri-loser-inga-problem/> [2014-04-05 08:21].

Nordlund, Linda, Scheller, Erik & Söderberg-Majanen, Emma (2012). Kriminalisering gör tiggaren mer utsatt. *Dagens Nyheter*. 8 okt. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/stockholmsdebatt/kriminalisering-gor-tiggaren-mer-utsatt/> [2014-04-05 13:42].

Odeberg, Elinor (2013). Lösningen är inte att slut age utan att slippa ge. *Dagens Nyheter*. 30 dec. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/losningen-ar-inte-att-sluta-ge-utan-att-slippa-ge/> [2014-04-05 14:19].

Ohlsson-Al Fakir, Ida (2014). Ambassadören förstärker rasistiskt förhållningssätt. *Dagens Nyheter*. 13 feb. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/ambassadoren-forstarker-rasistiskt-forhallningssatt/> [2014-04-05 15:10].

Rothstein, Bo (2013). Därför bör vi göra det förbjudet att ge till tiggare. *Dagens Nyheter*. 28 dec. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/darfor-bor-vi-gora-det-forbjudet-att-ge-till-tiggare/> [2014-04-05 16:11].

Rothstein, Bo (2014). Förslaget riktar sig mot förnedring inte medmännisklighet. *Dagens Nyheter*. 2 jan. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/forslaget-riktar-sig-mot-fornedring-inte-medmansklighet/> [2014-04-05 16:45].

Solberg, Eva (2013a). Förbjud det organiserade tiggeriet på våra gator. *Dagens Nyheter*. 30 mars. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/stockholmsdebatt/forbjud-det-organiserade-tiggeriet-pa-vara-gator/> [2014-04-05 10:32].

Solberg, Eva (2013b). Mynt i en pappersmugg löser inte problemet. *Dagens Nyheter*. 5 april. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/stockholmsdebatt/mynt-i-en-pappersmugg-loser-inte-problemet-1/> [2014-04-05 15:54].

Swärd, Hans, Larsson, Stig & Eriksson, Per (2013). Ett förbud kan sopa problemen under mattan. *Dagens Nyheter*. 30 dec. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/ett-forbud-kan-sopa-problemen-under-mattan/> [2014-04-05 15:24].

Ullenhag, Erik (2013). Europeiska regeringar saknar vilja att hjälpa romerna. *Dagens Nyheter*. 10 april. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/europeiska-regeringar-saknar-vilja-att-hjalpa-romerna/> [2014-04-05 16:18].

Vinterhed, Kerstin (2013a). Var finns ambitionen att hjälpa Stockholms tiggare. *Dagens Nyheter*. 14 feb. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/stockholmsdebatt/var-finns-ambitionen-att-hjalpa-stockholms-tiggare/> [2014-04-05 11:25].

Vinterhed, Kerstin (2013b). Frågan om tiggarna måste lösas politiskt. *Dagens Nyheter*. 26 feb. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/stockholmsdebatt/fragan-om-tiggarna-maste-losas-politiskt/> [2014-04-05 16:32].

Westerlund, Mimmi (2012a). Det aggressiva tiggeriet borde kriminaliseras. *Dagens Nyheter*. 6 okt. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/stockholmsdebatt/det-aggressiva-tiggeriet-borde-kriminaliseras/> [2014-04-05 09:22].

Westerlund, Mimmi (2012b). Människor ska sluta utnyttja de allra svagaste. *Dagens Nyheter*. 11 okt. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/stockholmsdebatt/manniskor-ska-sluta-utnyttja-de-allra-svagaste/> [2014-04-05 15:08].

Wikström, Cecilia, Schmidt, Olle & Paulsen, Marit (2013). Romska tiggare är en europeisk angelägenhet. *Dagens Nyheter*. 3 april. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/stockholmsdebatt/romska-tiggare-ar-en-europeisk-angelagenhet/> [2014-04-05 11:11].

5.2 Litteraturförteckning

- Bjurström, Erling (1997). *Högt och lågt. Smak och stil i ungdomskulturen*. Umeå: Boréa.
- Boréus, Kristina & Bergström, Göran (2005). "Innehållsanalys" I Boréus, K. & Bergström, G. (red.) *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur. (ss. 43-87).
- Bryman, Alan (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.
- DN (2014). "Om DN debatt: så vill vi att artikeln ska vara skriven". *Dagens Nyheter*. Tillgänglig: <http://blogg.dn.se/dndebatt/2014/02/19/om-dn-debatt-sa-vill-vi-att-artikeln-ska-vara-skriven/> [2014-04-17].
- Fairclough, Norman (1992). *Discourse and social change*. Cambridge: Polity Press.
- Fairclough, Norman (1995). *Media discourse*. London: Edward Arnold.
- Gripsrud, Jostein (2002). *Mediekultur, mediesamhälle*. Göteborg: Bokförlaget Daidalos AB.
- Hadenius, Stig, Weibull, Lennart & Wadbring, Ingela (2011). *Massmedier: press, radio och tv i den digitala tidsåldern*. Stockholm: Ekelids förlag.
- Holgersson, Leif (2008). *Socialpolitik och socialt arbete. Historia och idéer*. Stockholm: Nordstedts Juridik AB.
- Johnson, Björn (2010). *Kampen om sjukfrånvaron*. Lund: Arkiv Förlag.
- Jönson, Håkan (2010). *Sociala problem som perspektiv. En ansats för forskning och socialt arbete*. Lund: Liber.
- Kennedy, Catherine & Fitzpatrick, Susanne (2000) *Getting By: Begging, Rough Sleeping and The Big Issue in Glasgow and Edinburgh*. Bristol: The Policy Press.
- Kennedy, Catherine & Fitzpatrick, Susanne, 2001. "Begging, Rough Sleeping and Social Exclusion: Implications for Social Policy". *Urban Studies*. Vol. 38.Nr. 11 ss. 2001-2016.
- Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Lei, Lei, 2013. "Employment, Day Labour, and Shadow Work Among Homeless Assistance Clients in the United States". *Journal of Poverty*. Vol. 17.Nr. 3 ss. 253-272.
- McCombs, Maxwell L. (2004) *Makten över dagordningen. Om medierna, politiken och opinionsbildningen*. Stockholm: SNS Förlag.
- McCombs, Maxwell E. & Shaw, Donald L., 1993. "The evolution of agenda-setting research: Twentyfive years in the marketplace of ideas". *Journal of communication*. Vol. 43.Nr. 2 ss. 58-67.

- Meuwisse, Anna & Swärd, Hans (2013). "Introduktion: Vad är ett socialt problem?" i Meuwisse, A. & Swärd, H. (red.) *Perspektiv på sociala problem*. Stockholm: Natur & Kultur. (ss. 23-56).
- Meuwisse, Anna & Swärd, Hans (2013). "Perspektiv på sociala problem- några positioner" i Meuwisse, A. & Swärd, H. (red.) *Perspektiv på sociala problem*. Stockholm: Natur & Kultur. (ss. 96-108).
- Pitt, Brian A., 2010. "What Is Sociology's Contribution Beyond the Humanities and Other Social Sciences?" *Society*. Vol. 47.Nr. 3 ss. 186-192.
- Robertson, Alexa (2005). "Narrativanalys" I Boréus, K. & Bergström, G. (red.) *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur. (ss. 219-262).
- Rocheftort, David A. & Cobb, Roger W. (1994). "Problemdefinition: An Emerging Perspective" i Rocheftort, D.A. & Cobb, R.W. (red.) *The Politics of Problem Definition: Shaping the Policy Agenda*. Kansas: University press of Kansas. (ss. 1-31).
- Sahlin, Ingrid (2013). "Sociala problem som verklighetskonstruktioner" i Meuwisse, A. & Swärd, H. (red.) *Perspektiv på sociala problem*. Stockholm: Natur & Kultur. (ss. 129-149).
- Spector, Malcolm & Kitsuse, John, I. (2001). *Constructing social problems*. London: Transaction Publishers.
- Statens Offentliga Utredningar (2006:21). *Mediernas Vi och Dom. Mediernas betydelse för den strukturella diskrimineringen*. (elektronisk) Tillgänglig: <http://www.government.se/content/1/c6/05/86/34/fe68999e.pdf> [2014-07-01 15:11].
- Statistiska Central Byrån (2011) *Statistik för alla 2011*. (elektronisk) Tillgänglig: http://www.scb.se/Grupp/Klassrummet/_Dokument/Statistik-for-alla/Statistik-for-alla-2011.pdf [2014-09-03 16:37].
- Stones, Christopher R., 2013. "A psycho-social exploration of street begging: A qualitative study". *South African Journal of Psychology*. Vol. 43.Nr. 2 ss. 157-166.
- Sunesson, Sune (2013). "Sociala problem och samhällsbekymmer i historien" i Meuwisse, A. & Swärd, H. (red.) *Perspektiv på sociala problem*. Stockholm: Natur & Kultur. (ss. 57-75).
- Sörbom, Adrienne (2002). *Vart tar politiken vägen? Om individualisering, reflexivitet och görbarhet i det politiska engagemanget*. Stockholm: Almqvist & Wiksell International.
- Tag, Miriam, 2013. "The cultural construction of global social policy: Theorizing formations and transformations". *Global Social Policy*. Vol. 13.Nr. 1 ss. 24-44.
- Thomassen, Magdalene (2007). *Vetenskap, kunskap och praxis: Introduktion till vetenskapsfilosofi*. Malmö: Gleerups Utbildning.
- Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-socialvetenskaplig forskning*. (elektronisk) Tillgänglig: <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR> [2014-04-02 09:17].

Winther-Jørgensen, Marianne och Phillips, Louise (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Malmö: Studentlitteratur.

6. Bilaga 1

Romer

- Andersson, Lars M. (universitetslektor, historiska institutionen, Uppsala universitet),
Deland, Mats (docent i historia, Hugo Valentin-centrum, Uppsala universitet),
Furuhagen, Björn (docent i historia och universitetslektor, Uppsala universitet),
Gröndahl, Satu (docent i finsk-ugriska språk, Hugo Valentin-centrum, Uppsala universitet),
Heith, Anne (docent i litteraturvetenskap, Institutionen för kultur- och medievetenskaper, Umeå universitet),
Huss, Leena (professor i finska, Hugo Valentin-centrum, Uppsala universitet),
Kott, Matthew (fil dr i historia, Centrum för Rysslandsstudier, Uppsala universitet),
Laskar, Pia (fil dr i idéhistoria, lektor vid Tema genus, Linköpings universitet),
Martins Holmberg, Ingrid (fil dr och universitetslektor, Institutionen för kulturvård, Göteborgs universitet),
Montesino, Norma (docent i socialt arbete, Socialhögskolan, Lunds universitet),
Müssener, Helmut (professor emeritus, Hugo Valentin-centrum, Uppsala universitet),
Ohlson Al Fakir, Ida (doktorand, Institutionen för kultur- och medievetenskaper, Linnéuniversitetet i Växjö),
Rodell Olgaç, Christina (docent i pedagogik, Institutionen för kultur och lärande, Södertörns högskola),
Runcis, Maija (docent i historia, Stockholms universitet),
Selling, Jan (fil dr i historia, Hugo Valentin-centrum, Uppsala universitet),
Westin, Charles (professor emeritus, socialantropologiska institutionen, Stockholms universitet, ordförande för Stiftelsen Expo),
Wiklander, Ludwig (fil mag i historia, Uppsala universitet) i DN 2013-10-01. *Dags att göra upp med den statliga antiziganismen.*
- Baksi, Kurdo (MP, kandidat till Europaparlamentet) i DN 2014-02-11. *Rumänien döljer kränkningar av romers rättigheter.*
- Edholm, Lotta (FP, gruppleddare och skolborgarråd, Stockholms stad) & Scheller, Erik (FP, nominerad till EU-parlamentet) i DN 2014-01-21. *Låt Rumänien betala notan.*
- Edholm, Lotta (FP, gruppleddare och skolborgarråd, Stockholms stad) i DN 2014-01-27. *Det handlar inte om pengar.*
- Edholm, Lotta (FP, gruppleddare och skolborgarråd) i DN 2014-02-11. *Rumänska ambassadören skjuter mot fel mål.*
- Hammarberg, Thomas (Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter) & Wejryd, Anders (ärkebiskop i Svenska kyrkan, ordf. För Sveriges kristna råd) i DN 2010-09-03. *Romer ska ha samma rätt som övriga EU-medborgare.*

Klerfors, Rickard (ekonom, verksam vid hjälporganisationen Hjärta till Hjärta och som volontär vid Crossroads. Har erfarenhet av arbete med och för romer i Albanien, Bulgarien, Rumänien och Serbien. Arbetade i Rumänien mellan 1994 och 2005 och talar rumänska) i DN 2014-02-22. *Så kan vi bryta romernas tiggeri och utanförskap.*

Livh, Ann-Margarethe (Vänsterpartiets gruppleddare Stockholms stad) & Gustafsson, Mikael (EU-parlamentariker Vänsterpartiet) i DN 2014-01-24. *Eu:s tuffa krav hindrar Rumänien bygga skyddsnet.*

Nilsson, Stefan (gruppleddare för MP i Stockholms stad) i DN 2014-01-22. *Skicka notan till Rumänien gör romer än mer utsatta.*

Ohlsson Al Fakir, Ida (doktorand i historia, Linnéuniversitetet i Växjö) i DN 2014-02-13. *Ambassadören förstärker rasistiskt förhållningsätt.*

Ullenhag, Erik (FP, integrationsminister) i DN 2013-04-10. *Europeiska regeringar saknar vilja att hjälpa romerna.*

EU- medborgare

Beckman, Yvonne i DN 2013-02-15. *Tiggeri var något som inte hände i Sverige.*

Byström, Rolf (läkare på Pelarbacken, Erstas mottagning för hemlösa) i DN 2011-02-28. *Hemlösa EU-medborgare ny utsatt grupp i Sthlm.*

König-Jerlmyr, Anna (M, Socialborgarråd Stockholms stad) i DN 2012-09-13. *Mogert är okunnig och har fel i sak.*

Ljungberg-Schött, Marie (M, vikarierande socialborgarråd), Samuelsson, Ewa (KD, biträdande socialborgarråd), Åslund, Ann-Katrin (FP, gruppleddare och ledamot i socialnämnden) & Bengtsson, Stina (C, gruppleddare och ledamot i socialnämnden) i DN 2013-02-19. *Hjälp till tiggare måste lyftas till nationell nivå.*

Mogert, Roger (S, oppositionsborgarråd i Stockholm) i DN 2012-09-08. *Akut behov av härbärge för hemlösa EU-migranter.*

Vinterhed, Kerstin (präst i Svenska kyrkan och före detta DN-medarbetare) i DN 2013-02-14. *Var finns ambitioner att hjälpa Sthlms tiggare?*

Vinterhed, Kerstin (präst i Svenska kyrkan och före detta DN-medarbetare) i DN 2013-02-26. *Frågan om tiggarna måste lösas politiskt.*

Utnyttjande

Blennow, Margareta, Dahlquist, Gisela, Eckerberg, Berndt, Hedman, Per, Lagerkvist, Bengt, Lagercrantz, Hugo & Jansson, Staffan (samtliga är barnläkare) i DN 2012-03-29. *Ge även våra barn rätt att rösta i de allmänna valen.*

Holmlund, Kerstin (professor, pedagogiska institutionen vid Umeå universitet) i DN 2014-01-17. *Oförsvarbar brist på förståelse för fattigdomens konsekvenser.*

Larsson, Maria (KD, barn- och äldreminister) i DN 2014-02-24. *Så vill vi förhindra handel och exploatering av barn.*

Linander, Johan (rättspolitisk talesperson för Centerpartiet, Vice ordf. I justitieutskottet och rapportör för människohandel inom Baltic Sea Parliamentary Conference) i DN 2013-06-09. *Tillsätt specialpolis för att stoppa människohandeln.*

Westerlund, Mimmi (rättspolitisk talesperson Kristdemokratiska ungdomsförbundet) i DN 2012-10-11. *Människor ska sluta utnyttja de allra svagaste*

Avsan, Anti (M, riksdagsledamot, ledamot i justitieutskottet, domare och tidigare polis) i DN 2014-01-13. *M vill förhindra att fattiga människor utnyttjas.*

Förbudsförslag

Matache, Răduța (Rumäniens ambassadör i Sverige) i DN 2014-02-08. *Att tillåta tiggeri försvårar för romerna att integreras.*

Rothstein, Bo (professor i statsvetenskap vid Göteborgs universitet) i DN 2013-12-28. *Därför bör vi göra det förbjudet att ge till tiggare.*

Rothstein, Bo i DN 2014-01-02. *Förslaget riktar sig mot förnedring, inte medmänsklighet.*

Solberg, Eva (M, ordf. Moderatkvinnorna Stockholms stad, ordf. Enskede- Årsta-Vantörs sociala delegation) i DN 2013-03-30. *Förbjud det organiserade tiggeriet på våra gator.*

Solberg, Eva (Ordf. För moderatkvinnorna Stockholms stad, ordf. I Enskede Årsta Vantörs sociala delegation) i DN 2013-04-05. *Mynt i en pappersmugg löser inte problemet.*

Westerlund, Mimmi (KDU, rättspolitisk talesman Kristdemokratiska ungdomsförbundet) i DN 2012-10-06. *Det aggressiva tiggeriet borde kriminaliseras.*

Kritik mot förbud

Hammarberg, Thomas (tidigare bland annat Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter 2006-2012) i DN 2013-02-22. *Vi måste försöka förstå varför de tigger.*

Hammarberg, Thomas (Europarådets kommissionär för de mänskliga rättigheterna 2006-2012) i DN 2014-01-12. *Så kan Europa bidra till att minska antalet tiggare.*

Israelson, Aaron (chefredaktör på gatutidningen Faktum, som säljs av hemlösa och andra i socialt utanförskap- bland dem ett 80-tal romer från nya EU-länder) & Rouzbeh, Foujan (grundare av Soppkök Stockholm, som är ett obundet initiativ taget av privatpersoner med syfte att belysa problematiken kring hemlöshet) i DN 2013-04-02. *Moderaternas politik slår mot Europas fattigaste.*

Israelson, Aaron (är chefredaktör på gatutidningen Faktum, som säljs av hemlösa och andra i socialt utanförskap i Götaland, däribland ett 70-tal romer från nya EU-länder) i DN 2013-12-30. *Människohandel relaterad till tiggeri är ett randfenomen.*

Jönsson, Andreas (studerande) i DN 2013-02-15. *Att hjälpa är inte förnedrande.*

Kai, Domino (romsk samhällsdebattör) i DN 2013-12-30. *De som skänker skuldbeläggs istället för dem som stjal från tiggarna.*

Lindborg, Stefan (förbundsordf. Ung Vänster) i DN 2012-10-09. *Föraktfullt kalla tiggeri för "roffa åt sig- mentalitet".*

Lindgren, Björn (Språkrör Grön Ungdom) i DN 2012-10-09. *Ett förbud mot tiggeri kommer aldrig att utrota fattigdom.*

Lundmark, Rosa (V) i DN 2013-04-02. *Att inte ge känns omänskligt.*

Nilsson, Stefan (MP, gruppledare Stockholms stad) & Jernberg, Åsa (MP, gruppledare Stockholms stad) i DN 2013-04-02. *Att förbjuda tiggeri löser inga problem.*

Nordlund, Linda (LUF, ordf.), Scheller, Erik (LUF, 1:e vice ordf.) & Söderberg-Majanan, Emma (LUF, 2:e vice ordf.) i DN 2012-10-08. *Kriminalisering gör tiggaren mer utsatt.*

Odeberg, Elinor (chefredaktör för Libertas, Socialdemokratiska studentförbundets idépolitiska tidskrift) i DN 2013-12-30. *Lösningen är inte att sluta ge, utan att slippa ge.*

Swärd, Hans (professor, Socialt arbete, Lunds universitet), Larsson, Stig (professor emeritus i socialmedicin och global hälsa, Lunds universitet) & Eriksson, Per (rektor för Lunds universitet) i DN 2013-12-30. *Ett förbud kan sopa problemen under mattan.*

Wikström, Cecilia (FP, Europaparlamentariker), Schmidt, Olle (FP, Europaparlamentariker) & Paulsen, Marit (FP, Europaparlamentariker) i DN 2013-04-03. *Romska tiggare är en Europeisk angelägenhet.*